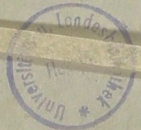

R. 6

Handwritten text, likely a title or author's name, in cursive script.

Handwritten initials or mark at the top of the page.

Handwritten text: Yc 809 Yc. 9. 809

I

II

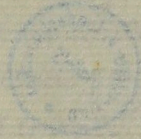
Es de la Biblioteca de San
Francisco.

de Jan

II

IV

yc 80 9

Lili

Com

Es de la

De

men

De m

ges,

quest

fil

fra

horu

Inte

Za)

Com

com

bat

ten

Libre en el qual se tracte
de la Intentio.

Compost En vulgoar per lo illuminat
Doctor Ramon Lull.

Es de la Biblioteca del Sen. de S. Joch de Salina

Deu intelligible, e amable enfinda-
ment, un homenet no conegut, pobre
de virtuts, e de amichs, indigne per cul-
pes, e peccats, fa ab vostra virtut, a
quest Libre de Intentio, al seu amable
fill; per tal que Intentio, per gratia vo-
stra l'endres en vos conixer, e amar,
honrar, servir, e beneir; e vostra
Intentio sia en aquest mon. en la alte-
ra, e honor que li conue.

Preambol

Considerant, e iaent en mon llibre fuy
considerant com lo mon es en tant tor-
bat estament, per priuatio de vera in-
tentio absentada, ab un enteriment per
de-

de falliment de voler ordonat en con-
derar, e entendre car pots son los ho-
mens qui sien en bon estament segons
comparacio de aquells, quis torben en lo
mon, qui en llurs obres no an vera inten-
tio. Per aco es ami molt des amable lo de-
falliment qui es en lo mon: e pense que
lo meu fill, qui natura me fa amar, e no-
uellament ve en lo mon, haja de falli-
ment de intentio: e per aco componch
aquest libre, en lo qual sapia mon fill
conaxer intentio: per la qual conaxencia
son voler, la vella amar, e servir, e mo-
strar a les gents.

En recordatio de les sinch nafes de
Nro Sor Deu Jesuchrist, qui es home, e
Deu, departim aquest libre de intentio
en sinch capitols consequents. co es: Di-
uisio, Deu, Creatio, Encarnatio, Tempta-
tio. Amable fill, aquests sinch capi-
tols son bastants hauer doctrina en vs
de intentio. En tot quant cogitaras, e
parlaras, e faras te esfuerca de hauer or-

ordom
rius,
stell
ram
tant
nada
berai
corda

Am
ment
compl
è int
requ
ment

neq
co es
ble q
è p
sime
guid
la se
com

ordonada, e vera intentio, è no hi sies iniu-
rios, ne desobedi ent: car, or, ne argent, ca-
pells, ciutats, imperis, regnes, parents, hon-
rraments, vida, ne delicaments no valen-
tant com fa vera intentio, deuota, et ord-
nada, fortificada en vn coratge ab desli-
beracio de franch arbitre en iustificat re-
cordar, et entendre.

Capitol 1.

Diuisio.

Amable fill. Intentio es obra de enten-
ment, e de voluntat, quins mou a donar
compliment a la cosa desitjada, e entesa.
È intentio es alte de natural appetit, qui
requer la perfectio, que li conuè natural-
ment.

Aquesta Intentio, fill de que tu has
necessitat, es departida en dues maneres.
co es a saber: primera, millor e pus no-
ble, que la segona: per ço com es pus vtel
è pus necessaria: è la primera es comen-
sament de la segona; e la segona es mo-
guda per la primera; En tal manera, que
la segona es instrument, e apavallament
com la primera. Intentio haze ço que li
con-

conue segons son compliment.
Eximplificar me conue fill, en dues coses
les Intentions, per ço que jusques hauer
conaxensa: car yo treball en ta utilitat,
è treballa tu en entendre ço, que yo mo-
stre de Intentio, e recordet vna y dos ve-
gades de aquestes paraules, per ço que mol-
tes vegades recordades, entengues intentio
en ta conaxensa.

Si tu fill, fas fer vn libre a algun es-
criuà, tu has la primera intentio a fer lo
llibre; y has la segona a donar los diners
a aquell home, quit fa lo libre; e car mes
ames lo libre, que los diners quen dones:
per ço es lo libre, la primera intentio; e
los diners, la segona. Lo Escriuà fa de
aço lo contrari: car ell ame mes los diners
que li pagues per sos treballs, que no lo li-
bre; car si mes amas lo libre que los di-
ners, no darua lo libre per los diners.

Fill de la Intentio, que es en les obres
sensuals, e artificials, se parlat: Ave-
et vull donar eximpli de Intentio en
les obres intellectuals. E enten, que lo li-
bre

3
bre, que as fet escriure, es per la segona inten-
tio, e la scientia, quen desitges, per la pri-
mera; car mes val la scientia, quel libre.
L'ententiment, que has fill, es per la segona
intentio; e la obra del ententiment per
la primera: car millor cosa es la obra de
la virtut, que no es la virtut; com sia cosa
que la virtut sia perco, que sia sa obra.
La bona obra, que has fill en ton enteni-
ment que entens, es per la segona intentio;
e lo merit quen has, es per la primera: car
tu entens, perco que merit ne hages. E lo
merit que es per entendre, es per la segona
intentio; e la gloria, que veuras, es per la
primera, que es per lo merit: car tu has me-
rit, perco que gloria hages. La gloria que
has, fill en Paradis si entres, sera per la
segona; e la conxensa que aurás de deu,
e l'amor, sera per la primera: car millor
cosa es intentio en conxer, e amar deu, que
en hauer gloria per conxer, e amar deu:
com sia cosa, que deu sia pus intelligible
e amable, que tu glorificable. Tant es, fill
digne de esser conegut, e amat, que la in-
tentio, que hom ha en conxer, e amar deu
quát

quant nes digne, no pot mutar en fus grau.
E per ayo sosten a que millor cosa es ente-
niment en entendre com enten Deu, que no
es lo merit, ni la gloria: E si ayo non era
en ayo, seguiria, que intentio fos mes
obligada a home, que als honrraments de
Deu.

Bestantement fill, te parlat de inten-
tio artificial en les coses corporals, e Spi-
rituals, si ho saps entendre, e sabres ho
entendre, si ho vols entendre: Car te vull
parlar de intentio natural. E enten, com
l'arbre es per la segona intentio, e lo fruyt,
es per la primera: Car millor cosa es lo fru-
yt, que l'arbre. Lo cos, que tu has, fill, es
per la segona, e la anima es per la primera:
Com sia cosa, que la anima valga mes, que
el cos; e lo cos sia perco que l'anima puga
recordar, entendre, e amar a Deu, e virtuts,
e bones obres.

Amable fill, en tres maneres te dona-
ra compensa de la primera, e de la seg-
ona intentio. E prech te, que ta intentio
hajes ordonada en tal manera, que no
ames per segona, co que comue amar per

4
la primera; no ames, çò que no es digne
que sia amat. Accidentalment, fill,
amen los peccadors ab les dues intencions
desordenades en llurs amors: car amar
son bell llibre per çò que es bell, e no a-
marlo per çò que en encens, desordenamēt es
de intentio; e en aytal manera, amar lo
llibre bell, es per la primera Intentio, e
amar lo entendre, es per la segona: Car
home desordonat fa maior forca de vo-
luntat en fer bell llibre, que no en en-
tendelo. En la voluntat dels homens
qui amen mes les coses terrenals, que les
coses espirituals, son aduersades les dues
intencions, e aquells homens son per çò
peccadors, com desordenen intentio con-
tra sos ordonaments sustancials.

En tot quant faràs, ne diràs, cogi-
taràs, fill, hages coneixença de les dues
intencions demunt dites. Car tot quant
hom fa, ne pot fer corporalment, ne
espiritualment, en tot quant, enten esser
les dues intencions de necessitat, e la
una

una noy pot esser menys de la altre. En
cas l'una cosa be es pot hom hauer ordina-
dament, o desordenadament.

Deu.

Capitol 2.

Deu, qui es subiran be, es intelligible, e
amable, e per ço fill, conue que hages inten-
tio en si mateix; la qual intentio conue
esser Deu; com sia cosa que infinitament,
e eternal sia intelligible e amable. a
la qual intelligibilitat, e amabilitat se
conue esser Deu, per lo qual sa intelligen-
bitat sia entesa, e sa amabilitat sia ama-
da, e sa infinitat, e eternitat de enti-
tat diuina que ensemps sia vna simple
sustancia, e vn Deu.

Sapies fill que si Deu no hauria inten-
tio en si mateix, auria superfluitat en
son enteniment, si entenia; en sa volu-
tat si amaua, pusque no sen seguir utilit-
tat en Deu de son entendre, e de son a-
mar en si mateix. La qual utilitat conue
esser equal a Deu, en ço que conue esser
Deu eternal, e infinitat. per la qual eter-
ni

5
nitat, e infinitat, no pot, ne vol sa iustitia
multiplicar en sa virtut; no pot cessar sa
utilitat en la intentio, que ha sa perfectio
eternalment, e infinita.

En la intentio de deu no ha diuisio de
primera y segona intentio, hont no sia mi-
noritat; car tota sa intentio es infinita
e eterna. per aïo fill noy pot queber se-
gona intentio: car la intentio de deu es,
fill, en tant alta excellentia de virtut.
e per aïo es deu intelligible, e amable per
si mateix; e ha creada intentio en tu, per
cò que ab aquella l'enteses, e l'ames per
sa bondat, e per sa perfectio.

Saps tu fill, perq̄ deu es mes amable,
que temable? per cò com millor cosa es
amor, que temor: car amor es infinitament
e eternal en deu; e temor ha comença-
ment. E car deu es mes amable, que te-
mable, per cò te aconsell, fill, que tu ha-
jes intentio en amar deu; per cò com es
bo, poderos, gran, e digne de tots honrra-
ments, e así la tua primera intentio hages
a amar a ell, e la segona, a tembralo.

A fill, e tant gothos son los homens qui ha-

hagen vera intentio a amar, e tembra Deu!
can los demes homens, qui Deu amen, es ferio
quels do gloria celestial, o bens temporals; o
el temen ferio que nols do penes infernals,
o traballs temporals. E Deu es digne que
sia amat per ço com es bo, infinit, eternal,
poderos, saui, amant, iust, verader, cum-
plit infinitament eternal de tots bens.

Aquells homens, qui amen Deu ferio quels
fassa be, e el temen ferio que nols fassa
mal, fan de la primera intentio, segona;
e de la segona, fan primera. per ço fill
llur intentio es aduersada, e falsa, e
quantra la intentio per Deu la creada:
on com aço sia en aço, donchs qual iusti-
tia iutgerà que ay tal intentio tan malua-
da a sa gloria sens fi?

En la intentio de Deu no es nul home
sols que haze fet tant de mal com ha fet
Maffumet qui tants homens ha mes en
error: Emperio mes de mal se segueix
com hom no ha a Deu la primera intentio,
que tot lo mal que feu Maffumet: com ma-
ior be es en un home qui forment am Deu
per la primera intentio; que no es mal
en

en tot
aio s
sa p
per la
es pe
si to
Deu e
lline
corer
aytar
ella
la pri
me l
A
los be
neix
ri qu
sola
uidon
ram
iniur
qua
Caus
del s
son d

6
en tots los humans qui son damnats. Com
aio sia en axi, obri fill los ulls de ta pen-
sa, e enten com gran cosa es be, qui es
per la primera intentio, quantra mal qui
es per la segona. Not marauelles fill,
si lo mon es en tributatio, e en perill, busq
Deu es tan poch amat, e conegut per defa-
lliment de vora intentio. On sobre totes
coses te consell, et man, que tu te apoders
aytant com busques en ta intentio, com ab
ella amet Deu, e conegues, hauent a ell
la primera intentio, e a tu, e ton prohibi-
me la segona.

Amable fill not poria dir, ni escriure
los bens reb de Deu cell qui'l ama, e el co-
neix; car los malalts sana, e los sords en-
ri quixo, e los cegos enlomina, e dona con-
solacio als treballats, esperanca a sos ser-
uidors, e llagremes als peccadors, e hon-
rament als menyspresats, e restitueix les
iniuries. Fill, lo hortola dona dela ay-
gua als arbres, per raho dels fruytes: e lo
Caualler dona ciuadria a son cauall, per raho
del seruey que li fa: e lo mestre pague a
son discipol son deute, per raho del lloquer
quen

quen ha: E donchs fill, si tu a Deu de
 gloria, qui es tant abundant de iustitia, de
 poder, de Saviessa, de charitat, has la pri-
 mera intentio, be pots saber, que la tua
 segona intentio haze bon compliment per
 la primera. Saps fill, que molt es cosa
 mala amar diners, o viandes, fills, honra-
 ments, e pots esions, e les altres coses per
 la primera intentio, e amar Deu per la
 segona: e no amar Deu per la primera
 intentio, ne per la segona, molt es cosa re-
 prendora. On com aia sia tan gran defalli-
 ment, e on se segueixen tants de mals;
 donchs es necessaria apriuar, e amofrar a
 les gentes, que ignorantment ayden amar
 e conaxer Deu per la primera intentio, e
 amen al segona, qui es demeritna.

Creatio.

Capitol 3.

Crea Deu la Mon per intentio que ell fos
 amat, e conegut per creaturas; car per la
 gran raho que Deu ha en si per amar, e
 conaxer, fonch a Deu cosa conuinent crear
 lo mon, per tal que sa iustitia satisfes a
 la alta honor quis conue a la bonesa, e
 a

a la gr
 tat for
 ses on
 Tom
 ria co
 tilitat
 en epi
 abundo
 Da bon
 per con
 fectio
 et lo
 tio qu
 iustitia
 volunt
 no con
 ne pu
 te e
 car f
 defal
 A
 null e
 crea
 crea
 fectio
 guna

7
a la granesa de Deu, la qual ha en eterni-
tat poder, sauiessa, e voluntat, e en totes
ses virtuts.

Amable fill, a Deu no fonch cosa necessa-
ria crear lo Mon per nulla cosa, que fos v-
tilitat a Deu en la creatio del Mon: Mas
en axi com a lo Rey llarch de coratge, e
abundos de riqueses sa conue donar per
sa bonesa, e per son poder: En axi a Deu
per compliment de infnida llarguesa, e per-
fectio en totes virtuts, sa conuench, que cre-
as lo Mon, e que fes molt de be. La inten-
tio, que Deu haeh en crear lo Mon, e la
iustitia sa conuengueren ab la sauiessa, e
voluntat adonchs com lo crea; e per aio
no conuench, que lo Mon fos creat anans,
ne justart, ne maior, ne manov, ne de al-
tre estament sa conuengue a crear lo mon;
car fora en la intentio de Deu, passio, e
defalliment.

Amable fill, La intentio de Deu no pres
null cambiament, ne null mudament com
crea lo Mon; car la intentio, qui al Mon
crea, es Deu infnit, e eternal en tota per-
fectio; e per co es impossible cosa, que nin-
guna cosa, que Deu age ~~fora~~ creada, ne
feta

feia, pusque esser en Deu nengun cambiam-
ment. Si en Deu no hagues intentio de
engendrar Deu, e de proceir Deu, fora in-
tentio en Deu pus noble are com lo Mon es,
e miays noble anans que el mon fos; com
ria cosa, que fora intentio sens utilitat de
caritat, seivisa, granesa.

Fill, Deu ha creades en lo Mon vnes cre-
atures per intentio de altres; axi com los cos-
sos Celestials, qui son creats per donar in-
fluentia als terrenals cossos alamentats;
e los terrenals cossos, qui son creats per in-
tentio de anima rational; e axi de totes co-
ses, qui son creades a servey de homa.

Plora fill, car alaments, plantes, aucells,
besties, e totes les coses de aquest mon, se-
guen en lo orde, e la regla de la intentio per
que son creades: e homa, a qui totes aque-
stes coses son de ius, e han intentio, es quan-
tra la intentio perq es creat, faent peccats,
qui son quantra la intentio de Deu.

Encarnatio Capítol 4.

Amable fill, Encarnas lo Fill de Deu en lo
ventre de nostra Dona S. Maria per intentio,
que mostras als Angels, e al homa gran
gra

8
granesa de bondat, poder, e caritat, humili-
tat, e llarguesa. Lo maior be, que pusque
esser creat, es be creat, a Deu aiustat. En
virtut de persona: e per ço fill, la bondat
de Deu concordas ab la maior intentio ab
que es pot concordar en crear creatura, aiu-
stant si mateix a creatura per intentio ab
ques pot concordar en crear creatura, aiustat
si mateix a creatura per intentio, que sia
amada, e coneguda ayntant fortment, com
aquella creatura pusque haueu virtut a
Deu conixer e amar. Poder diuinal no
pot pus expelsar poder creat, que aquell que
a se mateix ha aiustat. Car lo poder de Deu
pot haueu tan gran intentio; per aço cari-
tat ab iustitia, e bondat auorda ab poder,
per tal, que poder de tan gran intentio en
creatura, com creatura pot sustenir.

Si infimida virtut, e perfectio for, fill,
contraria a la intentio, que Deu haueu en
la carn que ha pres, fora la intentio ma-
nor, quel poder, que Deu ha infimida vir-
tut, e perfectio; e sagures, que en Deu
fossen mes virtuts quantra les altres en
intentio; e aço es fill cosa impossible.

Perço que en Deu pogues, e donas si
ma-

mateix a gloriar al home, hach intentio
a pendre carn humana, per ce que home
per aquell cos glorios de Nro Señor Deu, ho-
gues hauey la maior gloria, la maioritat
de la qual gloria no pogue hauey sens en-
carnatio, e aiusament huma de Deu, e
home.

Encarnas, fill, Nostro Señor Deu per cre-
ar a huma, que era pedut, e caygut en
la ira de Deu per lo peccat del primer pa-
re; e aquella intentio, que Deu hach per
pendre carn per recrear huma, nos conuen-
ch a esser primera intentio; e aquella que
Deu hach a pendre carn per demostrar ses
virtuts, fos per segona; com sia cosa que
la iusticia de Deu, haze gus apropiada in-
tentio a demostrar la granlesa de bonesa,
poder, sauiesa, que de creatio.

A la gran caritat de Deu sa conuench
ocasionar huma de gran intentio saluant
a huma franch arbitry; e per ais vol Deu,
quel poder na donas maior poder en ho-
ma per amar, e entender la encarnatio,
qui es la maior, e la millor obra, que Deu
jusque hauey en creaturas, ne creaturas
ne

ne jusque rebre.

Capitol 5.

9
Tentatio.

Amable fill, sots aquest Capitol de tenta-
tio, on ha significanca dels trenta diners
on Nostro Senor Deu fouit venut, te vull
exemplificar de intentio per 30. rubricas
consequents, per tal que per aquelles ha-
jes conaxencia en qual manera intentio
etentatio son diuerses, concordans, o contra-
ries; e tu fill, haces be en ta memoria, e
en ton enteniment aquest capitols; cor molt
te sera val a conseruar virtuts, e a con-
testar a viciis, e obseruar intentio per co
que es.

Rubrica I. de la Fe.

Fe es fill, per intentio, que hom crega la ve-
ritat, que enteniment no pot entendre. E
aquesta Fe es guardada de Speranza, cari-
tat, iusticia, prudentia, fortitudo, temperan-
ca. E per això temptatio diabolical es ab
sel peccats mortals temptant Fe contra
la intentio per que es. E cor lo dimoni vol
depruir les virtuts, e Fe, e peres tempta
home

home en fe, en aquesta manera, e encara
en moltes altres maneres semblants en
aquestes. Si tu creus, e cogites, que Deus
Pare engenras de si mateix Deu Fill; e
del Pare, e del Fill ix Deu Sant Spe-
rit, Son vn Deu, no tres Deus: E tu has
temptatio, que pusque esser veritat, ço que
creus en los articles demunt dits; adonchs
Deus recorre a fortitudo, caritat, iustitia,
quet aiuden a conseruar la fe en la in-
tentio que te es donada. E fortitudo, en
fortite ha ab caritat qui es aiudant a fe,
amant la intentio per que es: e iustitia te
dira, que tu no vullas fer iniuria a fe,
per ço que no entenas; e demostrarte ha,
com tu no has endreiat enteniment en tot
temps entendre, ço que vols entendre; e
per aïo conuet a creure, ço que no pots
entendre; tro que ho pusses entendre.

Si tu fill, entens que Deu Pare per po-
der infinit, eternal, pot de si mateix, qui
es infinit en essentia, eternal en durament,
engenrar Deu Fill infinit, eternal en du-
rament; e has temptatio, e dubtes, que sia
veritat, considerant de Deu, no fa tot, ço que
pot

10
pot son poder: adonchs recebre en Esperan-
ca, iusticia, caritat: com per Esperança per
iusticia deu creure, que Deu deu féa en
si mateix obra eternal, e infinita, que
sia Deu, e de Deu engendrat, per tal que
Deu no sia ocios en si mateix: car iusticia
te demostra, que pus Deu ha poder de fer
Deu en si mateix, e de si mateix, e aque-
sta obra es la millor, e pus noble que pus
que esser: e comues que la voluntat de
Deu nulla, co que pot lo poder fassa, e no
sia ocios, segons que diuina iusticia ho ut-
ge en la diuina voluntat.

Amable fill, si tu vols creure co que
no entens, s'otposa possible cosa, esser ve-
ritat aquella cosa, que desitges entendre,
com co que s'otposes es fe, e fe ajuda a pel-
sar l'ententiment al entendre. E si als no
s'otposes, tu faries iniuria a la intentio
per fe et, e obeiries a tentatio diabolical.
E si la cosa que entens, fill, no es quant a
la fe, sapies que la donchs, has ajuda la
primera intentio a co que entens, e has
la segona a la fe. donchs quant s'otposes
que poguesses entendre co que creyes; e
si

si cò que cuydes entendre, es quantra la fe, que debaris auies, sagies fill, que a quella cosa, que cuydes entendre en los articles demunt dits, no la entens; car si ho entenes, seria veritat; e si veritat, la fe, que has seria falsa: e per aco, fill, consell te, que ab caritat, prudentia, fortitudo te guardis d'aytals tentacions, e no sies quantra la fe en res que entenes; e si entens co que vertaderament creyes, coney esser concordansa de primera intentio, e de segona.

Rubrica 2.^a de la Sperancia.

Sperancia, fill, es per intentio, que homas sper deu, iustitia, e misericordia, e pietat. E aquesta intentio es guardada ab les altres virtuts. On si tu, fill, ets peccador, e desespères de deu, per co com has fetz molts peccats; adonchs ets tentat, e venent que fas quantra fortitudo, caritat, prudentia, iustitia; car ab fortitudo deus estar fort en ton coratge tant de temps, tro que caritat te fassa amar la misericordia de deu, e tembre sa iustitia; per
co

co que iustitia te fassa confessar ton peccat,
& prudentia recordar la misericordia de
Deu.

Si tu, fill, has gran temor de Deu, o de
esperar venent per los enemichs, o tems a
perdre riqueses, o honrrament, o alguna
cosa que molt am, e vols esperar redempcion
de aquelles coses que no tens, perco que non
hagis malvolencia, donchs, fill, ets tentat
quantra la intentio per que es esperancia; car
co perq esperancia es donada, es perco que
coses d'ella; e esta millor cosa, estar ab te-
mor, e haure esperancia; que seguir e ser sens
esperancia. On com aco sia en aco, donchs ius-
titia, fortitudo, prudentia te enseny, com
tu hages la primera intentio a esperancia,
e la segona a la malanansa, que s'ostons
sota esperancia. E si tu, fill, assents a
mes paraules, amaras la intentio perq es
esperancia, e moras en esperancia de les al-
tres virtuts; per lo qual vs, seras agra-
dable a Deu, e a les gents.

Rubrica 3. de la Caritat.

Caritat es, fill, per intentio, que hom am
a Deu, e si maldir, e son prophis me, A
questu

la
a
lor
ri
ut
fill
for
e no
es
ny
ra

a
ie
ab
eua
had
e
nitat
deu
empt
iden
per
co

11

questa virtut matexa, e ab la intentio per
que son les altres virtuts. E si tu fill ets ten-
tat quentra caritat, e ajuda sa intentio
a conseruar ab les altres virtuts: car conser-
uant en ton coratge la intentio per es ca-
ritat, venias la tentatio, en lo qual veni-
ment de la qual, venias los peccats, e
expelseras les virtuts.

Si tu, fill, ames ton Senyor terrenal en
les coses terrenals per la primera inten-
tio, e tu mateix per la segona, tichas ca-
ritat, quis concorde en ton coratge ab iu-
stitia, fortitudo, prudentia, tempransa,
fe, Sperancia: Car iusta cosa es amar en
los bens temporals mes son Rey, o son
Prinsep, que si mateix; com sia cosa, que
lo Rey, o lo Prinsep sia en gus noble, in-
tentio, quel veypall, per ço com dels bens
temporals pot fer maior utilitat, e esquivar
mes de mal, quel veypall. Fortitudo es en
aytal amor, per ço com dona passio, amant
en los delits de aquest mon, mes altra cosa,
que si mateix. Prudentia y es, per ço com
gran merit nas gonyat. Tempransa es
fill,

12

fill en la demunt dita caritat, perca com
y es continencia ab tu entia. Perca però
son drets, perca com crea en la iustitia de
Deu. E aço mateix de deus fill, de Spe-
ranca. Or com tu fill, ets senglal en los
bens de ton Senyor agraçiar a ton mateix;
o ets parador de defen drets de ses cami-
chs, donchs deus reuocar a Caritat,
y a les altres virtuts, e Salua a Caritat
la intentio perq es, segons que demunt ha-
uem exemplificat.

Si tu fill, amor mes tu mateix, que
ton Senyor en los bens celestials, donchs
vies de Caritat en tu, e per la primera
intentio, e en ton Senyor per la segona;
e en aquell vs, has iustitia, prudentia, Spe-
ranca. iustitia has en aço, quel Senyor es
per intentio, que Deus haze en gloria sens
fi. prudentia has fill, en aço que vres per
la intentio perq es, e perq es ton Senyor ter-
renal; car aquella cosa es prudentia, qui
conserua quantia tentatio la final vaho
perq es la cosa. Speranca has fill, com spe-
res gloria en virtuts de ton coratge mes,
que en les virtuts de ton Senyor, o de ton pro-
pisme

prohisme.

Sapies, fill, que a tu es donada compa-
ñia e acompanyant de ton prohisme, per inten-
tio que en aquell obres ab caritat: e si
tu ames ton prohisme per la segona in-
tentio, e tu mateix per la primera, has
en aquella amor iustitia, speranea, pru-
dentia: iustitia per co com vives de caritat ^{per dona}
+ has speranea per co com speres en vs de ^{da socie}
caritat guarda; has prudentia en co ^{teu} +
que saps goñar merit de gloria, qu'etes do-
nada per obra meritoria.

te crezes
en to ma
rio la glo
ria

Si tu, fill, ames en ton prohisme deu
per la primera intentio, e ton prohisme
per la segona, e ets temptat per lo di-
able, que fasses per lo contrari, recorre
a iustitia, speranea, prudentia, fortitu-
do, et iutge en ton covatge la intentio
perq es caritat, e les altres virtuts: a-
compare deu a maiortat de noblesa,
e de poder, bonesa, saulesa, amor; e ton
prohisme a compare a minoritat, comen-
cament, mortalitat, e ab los altres de-
falliments, qui son en home; e si tu,
fill

13
fill, has aytal art, e manera quantes
tentatio, lo prament pots effer en la
amistat.

Rubrica 4. de la Justitia.

Justitia es fill, per intentio de equaltat
feta entre maior, e menor: e menor, e
maior, quant a desagualtat en coses hont
se coneu comerdanca. Aquesta iustitia,
fill, hauias e amaras, e coney, e ames
co que es; e contrastes a temptatio, qui
ab iniuria sa coneu.

Si tu, fill, ets peccador, e coney peccador,
e ames lo peccat, ets temptat enco que a-
mes, e entens lo peccat per la primera in-
tentio, e iniuria per la segona. E per aco
prua de tu iustitia, ab des sos sperancia,
caritat, prudentia, fortitudo, temperancia.
En tu no es iustitia; car tu has donis en
ton enteniment, e en ta voluntat iniuria.
Caritat no has; car ames peccat. Cor spe-
ranca cuydes hauey en co que ames peccat,
e cuydes apuy de peccat: e genis has la con-
trari, co es ignorantia e folia; car no s'ay
quant te conuey, ne ets cont si deu te rebra
per-

pendonar, pus que deslimes Deu en lo amor
que has a peccat, e cor incontinentment un-
des hauer speranza. per ayo la iustitia de
Deu no vol, que en tu amant peccat, sia
speranca, ne les altres virtuts. Intentio,
e iustitia se concordan quant a iniuria,
e temptatio, car iniuria es quant a ius-
titia, e quant a intentio ab temptatio
feta ab la segona intentio, per co que pus-
que destrui la primera, en tal manera,
que intentio sia aduersada, e quant a
co perq als homens es donada.

E si tu, fill, v ayo vols entendre en cer-
car: tu fill, ames per la segona intentio,
los treballs que sostens per iustitia, amat
tu iustitia per la primera intentio: adonch
iniuria tempta fortitudo en caritat per
tal que caritat se venca en lo viment
dels treballs; e si caritat es vencuda per
privatio de fortitudo, iustitia ha perdudes
les rels, e les forces en prudentia, tem-
porea, qui ab caritat, fortitudo se regan;
E per ayo priva la segona intentio,empa-
ciantia; e com sens la segona intentio,
la primera no pot romanir en iustitia; e
per

perço sua iustitia en la priuatie de la prime-
ra intentio, e neix in iurias, e la primera e
intentio aduersa en la tua voluntat, qui
ames mes reges, e benenances, que sofrir
treballs per iustitia. On com aço sia en opi-
dons, si tu fill, ames iustitia, guardes de
inuria, e de temptatio, qui comença en la
segona intentio, e destrueix iustitia.

Rubrica s. de Prudentia

Prudentia es fill, perço quels homens sapi-
es haueu consells, equitas, iusticia, En amon
a deu, e conseru, e en amar cas un home,
e si matern, e in p'ntis meo. Aquesta pu-
dencia es fill, temptada males regides en
los homens, per los peccats mortals e veni-
als, la qual temptatio se fa per la inten-
tio perç prudentia es: dar desuadida pruden-
tia de la intentio, perç es donada a home,
ha son desuadim ent, e oratio que sia en
home, la contrari de prudentia, lo qual contra-
ri es ignorantia, e follia.

Amable fill, prudentia, e sauesa son
quasi una cosa mateixa. On si es temptat
per ignorantia, recorre al entoniment, e
ab aquell encerca en la memoria las coses,
que

amor
tuy-
de
sua
ctio
uia,
e in-
tio
e pus-
ra,
tra
cer-
no,
mat
douch
per
ent
so per
udes
tem-
regan;
Emba-
tio,
ia; e
per

que entemiment conserva, les quals coses re-
cordades ab iusta voluntat, e temptada for-
titudó de coratge contra accidia, qui ab ig-
norantia se conue, e quant tu, fill, aurás
entosa la cosa recordada en la memoria,
donchs tu la don a iustitia a la voluntat, per
tal que voluntat e iustitia sequesquen la
intencio: perq prudentia fill, es virtut, qui
requer voluntat eluminada, per entemimet,
intjada per iustitia, per co que speranza,
caritat, fortitudo, temprancia conseruen
en prudentia la sua intencio, la qual es
per elegir maior be, e esquivar maior
mal ans que menor, e tornar de mal
be, e auem art, e manera de manar
los accidens, e els fets segons que conue
al temps, e en loch, e en parlar, e cal-
lar, cogitar, e obrar les altres maneres
de semblant.

Rubrica 6.^a de Fortitudo.

Fortitudo es, fill, per intencio que voluntat
sia en huma coratge, ab temptat vider,
mesurat per iustitia, caritat, prudentia,
sperancia, per tal que hom sia fort en
co-

150
coratge contra vilania, maluestat, e en-
gan ab que es temptada fortitudo, per tal,
que en huma voler sia desesperancia, inu-
ria, ignorancia, enenistat, non busca en-
trar argull, valdolatge, e falsia, ira, aua-
ritia, e enveja.

Sapies fill, que ab fortitudo es fan vius
quanta virtuts, e per absentia de fortitu-
do son forts vius quant a virtuts: e per
aço temptatio temeta home quanta for-
titudo ab manuels, e ab pobresa, o ab ira,
o mala voluntat, riguesa, ballesa de per-
sona, delicaments mandanals, e encara
ab honraments, e ab les altres coses a a-
questes semblants.

Amable fill, la temptatio que ist parle
se fa en la libertat de la voluntat ab pec-
cat venial en la segona intentio. Donchs
com ets temptat per algun home deshon-
rat, manalsat, o com has fratura, o des-
pegament de alguna cosa; car si tu ames
esper menyssestat, per ço que tu hajas pau-
entia, humilitat; e tu voluntat se vol a-
grenjar, alterar, e amar honrament, a-
mant deshonor en aquells moments que
mens-

mens presen: adonchs fortitudo se afluquira
en iustitia, caritat, prudentia, que a pati-
entia, humilitat ten sotmes en fortitudo
quantra del titat de coratze.

Amable fill, si vols effer tot mes a forti-
tudo, seras franch quantra viciis, e no par-
laras, tro que entenes la intentio per q vols
parlar; ne iras en loch, tro que iustitia
ab caritat ten donen licentia de anar, o
obrar en co hon iustitia, caritat volen e-
star, e salvar a fortitudo son dret, e son
honor. E si tu fill has fortitudo, venias
tu mateix, e tots enemichs, e mens pre-
saras argulls, e viltats, e falliments.

Quant tu fill, seras temptat, e sentiras
mudar en altre estament, quantra l'esta-
ment en que eser solies ans que tempta-
tio te temptas, adonchs es temps de forti-
tudo ab la qual deus esperar prudentia,
iustitia, caritat, e brempansa; per co que
te auiden de la temptatio ab esperancia
en la qual te guardaran ab esperancia
frissant la intentio e mudant com uer
en bones cogitacions ont seran venudes
diabolicas temptacions.

Ru

Rubrica 7. de Temperancia.

16

Temperancia es fill, per intentio que ab iusti-
cia sia en mig de dues extremitats conser-
vada ab iusticia. Aquesta temperancia
conserua fill, la intentio quanta a tempera-
cia ab caritat, prudentia i iusticia, facta
de: Caritatat met iusticia i caritat
perco que nulla altra son voler en lo mig
de dues extremitats. En la qual visio lo voler
pues per fortitudo, prudentia, ab libertat a-
mado e iusticia per maner de merit nach
de libertat ab virtut de virtut de iusticia
i iusticia de caritat de fortitudo, prudentia,
temperancia. E ab temperancia quis con-
serua ab les dues extremitats on esta quan-
ta temperancia.

Amable fill, temperancia pot hom auer
en menjar, parlar, vestir, anar, cogitar,
voler, e entendre en les altres coses sem-
blants a aquestes; car de cada una cosa
de les demunt dites pot hom usar en
joch, o en molt massa gran quantitat;
per des es a home donada temperancia.
E si tu fill, es templat quanta tem-
pan-

panca, conuert, quet aiuts ab les altres vir-
tuts, ab que temperancia sa manté: car
esperancia li aiuda, per cogitar quando; e
iusticia li iutge a sostenir passio per con-
seruar sanitat; e caritat fa mes amar
temperancia, que los glaers, per los quals
temperancia es deue en priuatio; e pruden-
cia demonstra, com perillosa cosa es in-
temperancia; e fortitudo enforteix la vo-
luntat ab abstinencia, patientia.

Amable fill, temptatio comença a
temptar a home a vegades en sa prouen-
tat maior; a vegades en la menor, e
saps per que? e per un loch no pot gitar
temperancia del mig loch, que lenge ab
laltre espremitat; e per aço fill te consell,
que ab temptatio contrapes ab fortitudo,
abstinencia, tant de temps, ho que ven-
ga iusticia, prudentia, caritat: car iu-
sticia te mostra en prudentia, que mes
val temperancia en lo mig de les dues espre-
mitats, eo es per superfluitat de gran e
de poch, que no fa intemperancia ab les
dues espremitats: e caritat te fara amar
co

17.
co que millor es, si ans que haguesses intem-
perança la vols esperar en la memòria,
voluntat, e enteniment.

Fill, ab tant te exemplificada, la dona
de virtut, e la intencio perç son, se com-
sens pot hom defendre de temptacions fetes
per vicijs, essent malignes. Ab te vull
dir dels set peccats mortals.

Rubrica 8. de Glotonia

Glottia es vici per superfluitat de menjar
e de beure, lo qual vici es en vici des-
ordenat per abtencia de temperança. Des-
amada per voluntat, e aquest vici no es,
fill, per ninguna intencio que sia creada,
mas que es tota accidentalment vinguda
a desruir la intencio perque es temperan-
ca.

Amable fill, tots los accidents vici-
osos son creatures, car apis comue per tal
que Deu sia creador de tots bens, e los ac-
cidents viciosos no son creatures, car son
inherencia com les creatures esdeuengent
en no res, e que en ellas no sia la inten-
cio perç son. E per aço fill, com lo Dims-

ni tempta home per destruir temptancia;
En axí l'Angel benigna tempta a home
com aje temptancia per co que glotonia
nol inclin a malaltia per sempremet
de missa menjar, e beure, on li venga
la mort.

Necessitat de menjar e beure, es fill,
per sustentat vida: E glotonia es per mas
sa menjar, e beure: On com tu, fill, ajes
menjat, e begut atempadament segons
iustitia, e vols menjar e beure mes que
no comie; adonch l'Angel a qui Deu ta
comanat, te aconsella en iustitia, pru-
dentia, fortitudo, continentia, que tu ajes
abstinentia de temptancia, per co que no
sies inclinat per glotonia a culpa, e a
peccat.

L'home gloto ha la segona intentio
per ainstar riqueses, per raho que busca
menjar, e per co ha la primera inten-
tio a menjar, la qual primera intentio
fa lo fa massa menjar, e beure, e fa
creixer la segona intentio tant fortment
fort ment en ainstar riqueses, que fa
ladronias, e engans, e falsiments: E
com

com la primera intentio es pus fort que la
segona, e per is se deue que los homens
en obrepren e gasten lurs bens per massa
menjar, per lo qual son pas quotes, dormi-
dors, malalts, quant a diligencia de au-
star e conservar riqueses.

Si tu, fill, vols desfruir en ta glotitat
ama glotonia per la segona intentio, e
tempranca per la primera; car infitias
maior en fortitudo per la primera intentio,
que per la segona, te fara auar glotitat,
perco queu pu es mill uoar de tempran-
ca en infitias, caritat, fortitudo.

Seuies fill, que no es null peccat entat
a home si a qui noy ayda effer, com es
peccat de gula; ni per null temps peccat
no pecca home tan souint com fa per glo-
tonia; ni per null peccat no ve tan so-
uint mort, malalties, gibbosa, defalimat
de son, coma fa per gula. E perco te do
consell, fill, que molt te sia temedora
cosa peccat de gola.

Rubrica 9. de Lucurias

Lucuria es fill, peccat concebut en vo-
lu-

bonos
a home
lotonia
in net
venga
es fill
per mal
fill, ajes
segons
des que
Deu ta
a, fru-
tu ajes
que no
sa, e a
tentio
de gula
inten-
tentio
e fa
l'hom
que fa
E
com

voluntat, o inuria que forca a despirir
la intentio perq es castedad, e luxuria
es ocasio en castedad per esper exalta
da per fortitudo la voluntat amant luxu-
ria, son es temptada voluntat quantra pru-
dencia, caritat, virginitat.

Si tu ets fill, temptat per luxuria,
ajes la primera intentio a castedad, e
la segona a la temptatio; car la tempta-
tio pots auer fortitudo, usitra, caritat,
prudencia, amant castedad. Empero si
la temptatio de luxuria multiplicaua
en ton coratge ten fyt ment que forti-
tudo s'enclinas a debilitat, si tu fill has
luxuria de la segona intentio ab igno-
ra co es a saber oblidant luxuria, e to-
tes les circumstanties pensant altres coses,
ab qui fortitudo se comee ab castedad.

Amable fill, goloritat, argull, enuejo,
inuria ha conuordancia ab luxuria,
e perco quant seras temptat per luxu-
ria, pensa encontinent brempancia qua-
tra gola; e humilitat quantra argull;
e lealtat e continentia quantra enuejo;
e

e iustitia quontra iniuria; e en aquel recordament mit prudentia, e caritat.

Amable fill, bels vestiments, e belesa de faysons, son ab que luxuria tempta los amichs de castedat. E recordantse de la mort, e la suelta que es en la obra de luxuria; e entendre la belesa, e netesa de pura castedat virginitat en humana pensa, son cotes ab que castedat es tempta. Lo a efer en la primera intentio.

Sapies fill, que la segona intentio es doble a vegades, co es que aquella libertat, que tu has a hauey luxuria en amadora per la segona intentio, per co car milt ne pots amar eltra intentio qui es segona, co es a saber, aquella on caritat, iustitia, prudentia, fortitudo, seruey en castedat com es en la primera intentio. On com aco sia en apoi donchs per amor de aco te consell fill, que en ta anima multiplichs pus fort ment en maioritat de la segona intentio, que has a castedat, que la segona intentio, que has a luxuria. Segons lo qual multipliamet es deuenca per manera de compassio en primera intentio, la segona, qui es de sus la

deprim
luxuria
exalta
ne luxu
entra
luxuria
cedid
la templa
cant de
impens
gloria
que fort
de ill
ab grom
uola
altes
castedat
ull
per luxu
parca
a argull
ra
e

la primera on esta castidad.

Amable fill, ab oratio, contritio affli-
ctio, e ab fugir a vinantosa de for for-
nicatio, pots destruir luxuria en ton co-
ratge com nas tentatio. E si aquestes
aquestes coses demut dites no son bastants
multiplica, lux caritat en caritat, forti-
tudo, iustitia, prudentia, libertat que nas
en ta virtutal e possibilitat quantra ten-
tatio de luxuria. Convia, fill, sed dices
ses temptations, qe es a saber, que ab
prudentia hom acompany qual cosa es ele-
gidora, e amable; Ovijs, orintus a la pre-
sencia de deu, o a sa absentia; O sanitat,
o malaltia; e api de les altres coses sem-
blants a aquestes. E que caritat de iustitia,
fortitudo sien concordats ab prudentia;
qui es per intentio com les coses bones sien
en caritat, e les males en son contrari.

Rubrica 10. de Avaritia.

Avaritia fill, es per intentio aduersada
quantra ta intentio de larguesa, per tal
que larguesa se concorda ab speranza;
caritat, iustitia, fortitudo, quantra avaritia

20
tia, superbia, auaritia, e ira. Non si tu,
fill, est temptat per auaritia. En tu largue-
sa, sapies auar. Primerament en la prime-
ra intentio, en e en la segona: ab esperança,
caritat, iustitia, prudencia, fortitudo, quan-
tra auaritia, superbia, auaritia, iniuria,
e ira.

Amable fill, home auar simplemat
es pus auar que el de home, per lo cor a-
ma riquesa per la primera intentio, e les
coses ab que ha iustitia la riquesa per la
segona intentio. En aytal home auar es
temptat, e venut en lo aduersament de
les dues intencions; car riquesa deu esser
amada per la segona intentio; e co per
riquesa es amadora, son los bens que iu-
sticia vol multiplicar per la riquesa, caritat,
esperanca. Alguns homens o ha fill,
qui son auars per intentio de gola, car
amen mole manjar. Altres son auars
per fama, car volen esser loats per les
gents per nom de riquesa: Altres son
auars per enriquir lurs infants, e ayn
de les altres coses semblants anaquestes:
En aytal homens son temptat quant
spe

esperança, infirmitat, caritat, qui ab la guesca
se conuenen, e amen a auaritia per la
segona intentio, e les coses demunt dites
amen per la primera. On si tu, fill, vols ven-
cer auaritia, hages prudentia ab que
sabies mudar, e girar les dues intentions,
amant viandes, honraments per la sego-
na, e deu per la primera.

Amable fill, molt fort ment te consell,
que tu no hages auaritia; car vius es, qui
dona gran passio a sos setmasos; car per
iniuriosa intentio la voluntat no pot
sovellar de auantar riqueses, en lo qual
auantament ha molts perils, e treballs de
conseruar riqueses: E home auar tot
iorn esta sospitos, temeros, quantra le-
altat, esperança, e acuidia li fa, desitjar
molt; e enueja la tormenta ab ira. En
aço que no pot cumplir sa voluntat goriante
o perdent; ne de ningun defalment, ne
fort, auaritia no dona null sequament
a ta scientia, ne ramey.

A, fill, tants son los homens auars,
qui no fo cuyden esser; e tants son aquells
qui per auaritia moren ans, que no mor-
rien.

nian. E saps fill, jeng home auar no coneix
 en si auaritia i gaudis com no na condempna
 en son tota de s'edemat per la primera, e
 segona intentio. E saps fill, que home auar
 mo abans que no morria, perço con deu
 vol, que aquels bens que home auar em
 carga, als homens serues can, de fassen
 utilitat en altres homens. Deu no ha fet
 los bens temporals per estar ociosos, sots
 possessio dels auars, qui utilitat embor
 quen.

Rubrica II. de Superbia

Superbia es pusible la obra de voluntat
 qu'antra humilitat, e com humilitat es de
 intentio, que home coneza, com per crea
 tio es esdeuenque de no res, e que hu
 milia a deu, q; es eternal, e imprit en
 esfer aunglit de tots bens, per aço fill
 Superbia es esdeuenquda en home auar
 dentalment per contrastar a home con
 humilitat; E que home ab caritat, in
 sitia, prudentia, fortitudo se combata
 a fortificar humilitat qu'antra Super
 bia

laques
 per la
 dtes
 vol ven
 b que
 tentions
 la sego
 te conde
 i es qui
 q; car per
 ros fot
 lo qual
 e balt de
 auar tte
 cantra le
 desidia
 ira. E
 Tat prout
 ment, ne
 uant ent
 auari
 son aquels
 de no mor
 rian

bia, per tal que en si mateix haja con-
xença com es esdeuengut de no res; E
com es obligat a conaxer, e amar lo su-
biran be. Si tu fill, ets temptat per
superbia de riquesa, o de amichs, o de
força, o de sciencia, o de belesa, o ar-
diment, o per alguna altre cosa sem-
blant a aquestes, En continent fill re-
corre a prudentia, fortitudo, per co quel
aporten iusticia, la qual ordone les dues
intencions, donant la segona intentio
a riqueses, honraments, amichs, força,
balesa, sciencia, o ardiment. e la pri-
mera a Deu, qui ta creat de no res,
e per tu a la mort en humana natura
Es comit, e humiliet.

A mable fill, home argullor es temp-
tat per humilitat en lo menys present
en que es en les gentz: car a home on
sia argull nos conue honraments; e
com ell vol eser honrat, e es per tots
deshonrat en quant cascun home quis
presa en son coratge, e per co des honor
lo deuria humilhar per iusticia, lo qual
hu

22

humiliament seria honor sis iustesse
esser menys presat per los gentz, hauent
la segona intentio al menys presament,
e a humilitat la primera. De necessi-
tat se seguiria fill, que si humilitat es
per la segona intentio, e honrament es
per la primera, que home argullos haze
a argull per la segona intentio, e a hon-
rament per la primera: On com accia
axi ab dues intencions de home humil
son contraris a les dues intencions de
home argullos: e saps perq, perco com
les dues intencions de home humil fan
co perq son en caritat, iusticia, prudentia,
fortitudo, e perco tenen lo humil ab hon-
rament; e les dues intencions de home
argullos tenen lo deshonrat, perco com
es la contrari de caritat, prudentia, for-
titud de comue deshonror.

Rubrica 12. de Accidia

Accidia fill, es peccat confus quantra
la intentio comuna per la qual son
esperanca, caritat, iusticia, prudentia, for-
titud; e perco fill, de nungun peccat
no

no han los honores que se confieren,
ni conyencia, con la vida pecadora de
acció. Accidia es, don't ja mal, a
distingue bé en tu virtut, e perca la di-
mon tempta los homens en accidia
per tal que ab ella les busca don't au-
gela, e luxuria, quantes peccat. E per
quill, tota hora que tu des temptat
per accidia, e corre a la intentio per
la qual es en tu peccata, caritat, e
guardas en qual virtut te tempta
perfortment la dirigi a accidia, e
inforsca aquella ab les altres virtuts
donant a Deu la primera intentio, e a
les virtuts la segona; e donant a las
virtuts que finalment es temptat,
la primera intentio, e a les altres vir-
tuts ab que vols fortificar done la se-
gona. E si tu fill saps, e vols hauer
cert, e la manera demut dita per
mortificar temptatio, e hauer les vir-
tuts a ella contraries.

Amable fill per nengun peccat no es
tan significable deluicio, o dimnatio,
com es per accidia; e ayó es per co cor
fa

22
fa mes communitat, que altre fereat, per
la qual maior communitat, saluacio es
mils significada. En los homens amadors
debe commu, que debe special, com sia
cosa que es menor, e que util en commu-
nitat, que en specialitat. E perco fill, hojes
a be commu. la primera intentio, e al be
special la segona.

Amable fill, saps perco temptatio dia-
bical en home accidios qui ab negligen-
tia, peresa se conue, que los homens iusts,
diligents, amadors de be commu, sien menys
presats, desamats en lurs obras. E saps
fill, perco es temptatio de Angel benigne
en home hon es accidios, perco que tota
hora que cada dia comenca a veure que
hom se deffert a cogitar de bones cogita-
tions, e hom se aparell a efer amador
de be. E perco fill, maleyta temptatio
de bona obra en home amador de be
perco que no sia ocios a cogitar be obra
de son poder.

Rubrica 13. de Enuejas.

Enueja fill, es seruenta de glotonia,
luxuria, superbia, auaritia, accidia, ira,
quan-

quertra, speranza, caritat, iustitia, for-
tudo, temperancia. De si tu fill este tem-
plal de emeja, imperitient, reuer-
a prudentia, per tal que ella te conti-
fill segons que lo feunt de emeja te
templa que fort natiu no a qual virtut
emeja, en aquella temptatio es fus con-
traire.

Aquelle fill, emeja te tempta ab
goloritat, reuer a temperancia, a la
qual dona la primera intentio, e en
aquella viandis que emeja te fa de
dejar dona la segona intentio, e infi-
cia enfortira con correge ab prudentia
quit aporterat virtutal en caritat qua-
tra goloritat. E aquesta regla mal par
fot haver fill que neta emeja en qual
que virtut, o vii sien. Molts homens
son fill, qui han emeja, o altre vice,
lo qual no val rien haer, mas com lo han,
la manera com sapien coner, per mortificar
lo peccat no han, pero no sen saben star,
estan en lo peccat: E si ells, fill, saben
vsar dela primera, e segona intentio,
segons la art, e la manera demut dita
porien

24.
porien, e sabrien mortificar e conèixer
los peccats en que son, e contrastar a
temptacions, e fortificar virtuts. Fill
no hajes enveja, car ans que fosses res,
no eres res; no ames, ne co que Deu dona
a ton Proxim me no enuejes, car Deus a
donar co que dona, es carrech a els qui
ho prenen, e an mes los aomana, en
maior perill ho posseïxen, e lux anima
nes pús luy a vida contemplativa qui
es millor que vida activa, la qual vida
activa es millor en maior treball en ri-
quesa, que en pobresa.

Amable fill, enueja dona tristitia, e
tol letitia, e fa atalentment no se do-
lable, per lo qual ve passio de ira quan-
tra caritat, iustitia qui amen voluntat
de tristitia ab fermancea de coratge per
esperancia, lealtat, temor, utilitat, aspi-
nentia, temprancia. cap 14 de ju

Ira es fill per intentio que impaci-
entia puxa nexer de caritat, iustitia,
fortitudo, temprancia quantra la tentatio
quel dimoni fa en aquestes virtuts en ira
perco quels homens hajan impacientia
qui

qui es vici contrarios a virtutis. e per aco
fill, pacientia es per la primera inten-
tio, e ira es per la segona, e ab dues les
intencions son contraries, car en aysi
com la primera, e la segona intentio se
comoden en diverses virtutis, es es a
saber com alguna ha sa obra per tal que
li haje ab la virtut, en aysi primera e
segona intentio son contraries, car la una
intentio deualia de virtut, e la altre
deualia de vici.

Si tu fill, est temptat per ira, recorre
a fortitudo, tra fort en ton coratge tant
de temps que sia vinguda caritat, iusti-
tia, prudentia, qui enfortex en coratge
quontra ira, en la qual fortificatio des
pacientia comencada per abstinentia
adonchs tu comencas auer fortitudo
quontra ira, per pacientia voluntat
obedient a illuminant enteriment.

Amable fill, ira ve sotosamet, e
creix en la memoransa del fillimet,
e de la iniuria que a home es feta,
e per aco sotosament deu hom recorre
a fortitudo, abstinentia, ab abstinentia,
e

25.
e a les altres virtuts, per tal que la volun-
tat jusque a uer des liberacio en amar for-
titudo per la segona intentio, e pacientia
per la primera; e caritat jusca amar
perdo pietat per la segona intentio, e en
si mateix merit per la primera, per lo qual
merit sperencia letifica coratge de home
patient ab ingratia prudentia quantra aua-
ritia, superbia, enueys, iras, e acidia,
culpa, e pena.

Si tu fill, dius que no pots auer pacientia
com est uat, donchs tu negas poder de
libertat en ta franca voluntat, en la qual
me deyor deu ha ordonat com fortitudo,
prudentia, iustitia, ab caritat, pacientia,
sien quantra mala voluntat, impatientia,
e iras; e per aytal negacio afermes, que
en ta libertat ha poder iras, e impai-
entia, quantra la iusticia, saulesa, e mi-
sericordia de deu.

Amable fill, la nau, el castell, ne la
ciuitat no son fets en una hora tensola-
ment, ans hi conue ayunt de temps com
se conue a la materia, e ala forma, perq
venen a compliment; e perco fill, ira
no mor suposement mates vegades, e
Cura

Dura longament perco cor los homens no
saben oblidar e mortificar a virtuts,
lo qual mortificament de ira si sospesa-
ment ab gran fortitudo, e a les altres vir-
tuts qui son quantra ira recorrien, e
les dues intencions ordonauen, amant
per la segona intentio co perq hom ha
ocasio de ira, e les altres virtuts amans
per la segona, e grā. Nos esius fill, que
la segona intentio no pusques mudar en
grā, e la grā en segona; car si de aco te
podies excusar segons veritat, seguiria
que la ira voluntat no aques franca li-
bertat en virtuts, e en viciis, e saria
ta voluntat debistia, e no d'home, e cor
aco fill, es impossible. ama pacientia
quantra ira.

Amable fill, en les virtuts, e en los
viciis demunt dits te he exemplificada
temptatio, e intentio per la qual manera
son en home art, viles exemplificar
en aquestes rubricas consequents per
tal que sapies e hajes tristitia de la
inuria qui es feta en aquest mon a in-
tentio per temptatio de viciis quantra
virtuts, per la qual inuria hajes fill
en

en totz vells glosss, e enton con sospirs, 26.
e dolors.

Rubrica 14 de Oracio.

Oracio es fill, per intentio, que hom am
Deu en sea recordar, e entendre, e amar,
car en aixi comes manjar, e beura a so-
stenni vida corporal, En aixi es oracio per
conseruar la anima la intentio perq li
es donada memoria, enteniment, e volu-

tal. Amable fill, mole hom es temptat en
sa oracio, amant Deu per segona intentio,
e amant vida, e riqueses, honraments,
e infants, e altres coses per la gra intentio,
E perco fill aytal oracio es a Deu desagra-
dable, com sia cosa que ell sia digna de
esser amat per la p^{ri}mera intentio libre to-
tes coses, E mes que tu maters. hon per
ayto fill com tu pregaras Deu obra los
vols de ta anima, E guardet que no am
Deu per segona intentio, car si ho fas, in-
digna est que no ties exauent en la oracio,
En la qual est quantra, speranza, caritat,
iustitia.

En oracio deuenen pregar los homens
Deu

mens no
inbutt,
legitima
theson
ien, e
amant
hom ha
ats amant
fill, que
uidas en
de aucte
sequitias
franchi
e seria
ome, e con
pacientis
e carit
plificand
ual monda
plifican
ients per
tia de la
mor a m
quantra
hays fill
en.

Deu ab la primera intentio que los do les
coses spirituals, co es a saber virtuts,
dels temporalis per segona, com sia cosa
que la intentio perq son les coses sia la
segona, e ells perq es fe, speranca, e
caritat, e les altres virtuts sien per la
gra, car lo dimoni ha ira a oracio, per
co fill tempta los homens en la primera
intentio, e en la segona, consellant que
hom prech Deus per coses terrenals
per la p^a intentio.

Oracio de boca es fill, per segona in-
tencio, e oracio de pensa es per la gra, e
per co lo dimoni tempta los homens que
muden les intencions adorant deu per pa-
raules, e cogitant en altres coses vanes tem-
porals, per les quals, oracions son contraries
a oracio, e cuyden se los homens que per
moltes paraules sien exauits, jats se sia
aio que en lurs pensaments hajen moltes
e vanes cogitacions contraries a oracio.

Fill, com videras fer oracio, tempta
tu mateix si est jus aparelhat a pregar
Deu per utilitat de tu mateix, o de bon
profitisme, o a demanar a deu quel do
vir,

27
virtut, a quest defense de vici; e tempta-
dos ta voluntat en qual virtut es pus apa-
rellada de contemplar, in qual vici li es
pus contrari: e tempta en la oracio hoch,
e temps pus conuinent, e guarda si nin-
gun vici se fa embargament: en la oracio
ordona la gra intentio a les coses pus
nobles, e la segona a les menys nobles.

Amable fill, en la oracio segons cari-
tat deu esper be, comua per la gra inten-
tio, e be special per la segona: e per aco
lo dimon tempta a homes que presch per
sa utilitat per la gra, e per al be comua
per la segona; e perco la oracio va aduer-
sada ab dues les intentions inuisament
quentra, espandiment e iustitia. Molt
hom ducta a pregar deu altament en llum
de intelligentia, per temor de fe, la qual
temor es quentra sperancia, fortitudo, iu-
stitia, caritat per ay tant com lentem-
ment es pus exelhat en entendre deu
en unitat de essentia, e en trinitat de
persones: entenent com deus Pare engen-
ra deus fill eternalment e infimida; e
in del Pare, e del fill deus S. Spirit,
ay

es de les
virtut,
ta cosa
sia la
na, e
per las
acio, per
primera
tant que
enalt

egona in-
la gra e
ment que
eu per pa-
transcom-
n contrari
que per
jats de fia
en moltes
a oracio
tempta
e pregar
de bon
quet do
vir

aytant fill com en la oracio hom pot hauer
pus alta contemplacio, e maior caritat
deuocio, e exaltament; e per co lo dno
ni tempta ab temor per co que la voluntat
no pusque auer gran deuocio, ni feruor
per presentia de conyexencia. Si tu fill,
est temptat en la oracio perusament con-
trasta, la temptatio ab mudament de con-
sideratio ab diuerses obres, ab rahons
nouelles, e necessaries, e si en ta longa
e deuota oracio est temptat de vergonia,
la qual es de les gensen pregar longa-
ment e deuota, Deus amara vergonia
per la segona intentio, e la oracio per
la gra.

Rubrica 15. de Confessio.

Confessio es fill, acusament secret per in-
tentio de penediment, e satisfactio ab
consell de home iust official del sant sa-
grament sacerdotal donador de indulgen-
cia, pacientia per virtut de Den. Aquesta
confessio es fill, en dues intentions, la vna
es perfecta en caritat, iustitia, prudentia,
e taler, que es imperfecta per defalliment

coe

28
De fortitudo, e defallen virtuts en fortitudo, e per aco fill la perfecta confessio es per la primera intentio amadora, e la imperfecta per la segona. La Confessio fill qui per la gra intentio es amable, com la voluntat causa son peccat ab continentia, penidment al peruera, e lentiniment se iutge ab iustitia, recordant la memoria ab speranza la misericordia de Deu, per tal que gola, ne auaritia, ne los altres peccats no sien agradables per null temps ala voluntat quis penet.

Confessio fill, qui per la segona intentio es amable, es seruenta, e aparallament dela gra, cor molt hom es fill, en peccat mortal, del qual nos penet perfectamet, nen vol ell exir, e preposa que algun temps visque, e per aco que Deus lin do gratia com ser auusat son peccat, e sotmet vergona e passio en la Confessio.

Amable fill, temptat es homes en la gra intentio per gola, o luxuria, o altre vici qui per amonestament del dimoni qui vol posar segona intentio en la confessio, e vana gloria en la gra: mas com for-

n pot haun
caritat
o lo dno.
voluntat
ni feruor
Si tu fill
ment con.
ent de con.
nchons
ta longo
e roborat,
an longo
progratia
acio per
bis.
erect per in
falsio ad
deliculis
e indulgen.
i. Aquas
oms la via
prudencia,
defalliment
Ore

fortitudo, caritas, iustitia, e les altres vir-
tuts se facen es liguen quantra vana-
gloria, e superbia, e mal exempli, adon-
chs la confessio es per la gra intentio en
la perfectio de les virtuts deuant dites en
la contricio, satisfactio qui es per la se-
gona confessio. Exempla fill, lo dimoni
los homens com per iustitias significadas
imperfectas confessio per que home no pro-
pose en aquella confessio obediencia
de caritat, fortitudo, quantra auaritia,
luxuria, o altre peccat, e per aco fill
son molts homens, qui prenen penitencia,
e son dessechats e vniuents per sobres
gran consciencia, e per poca fortitudo, e
han poca esperencia que vinguen a confes-
sio, la qual esperencia es multiplicada en
confessio que va per segona intentio.

Amable fill, gran iniuria fa home pec-
cador a contricio, fortitudo, caritat, iusti-
tia quant se confessa ab intentio que no
isque de peccat; e gran iniuria fa a fe-
sperancia, prudencia home qui nos confes-
sas, per co car no ha vora confessio. Exempla
o fill, com confessio es filla de iustitia quan-
tra

tra iniuria aconsellie confesses verta-
derament e siest en flach, ne stiet que
no confesses per la gra intentio, consellee
quel confesses per la segona, perco que
sies qui prop ala gra intentio, e que no
sies tant qu'ontra la fe catholica, ne tan
contrari als sacrament de sancta Mare
Eglesia, ne hies ten manifestable pecca-
tor desagradable a deu e alas gentz.

Rubrica i. G. de sacrifici.

Sacrifici es fill, per intentio que deu en
lo cos sagrat de Jesuchrist, v. in ce temps,
lloch, caritat, mouiment a signifi cansa
dela diuina obra infimida eternal que
deu ha es a mater sans temps, moui-
ment.

Amable fill deu pare engendra deu
fill; e deu pare, e deu fill es deu spe-
rit sant, e tots tres son vn deu qui es
immouible sans lloch, caritat e temps,
car en esentia eternal e infimida
en obra qui sia per tota la eentia eter-
nal, e infimida, no pot esser temps, car-
tad, lloch, mouiment, e perco deu en-
tre nos feu obra en lo sacrifici, on no ha
na

naturalment temps, mouiment, cantitat,
lloch.

Fill lo cos sant de Nostro Senyor Je-
suhrist en lo cel, e en tots los altars,
on es figurat per virtut de paraules,
e per aco en lo sacrifici, es venent temps,
cantitat, lloch, e mouiment, per aco
cor en vn temps es en diuersos llochs,
e sots la poca cantitat dela hostia es
tota la persona de Jesuhrist, qui es ma-
ior que tota la cantitat dela hostia.

Aquesta obra fill, es poder, voler,
santesa, iusticia, on es infimida vir-
tut, perfeltio, e gloria, e per aco es de-
monstrada la virtud infimida per la obra
del sacrifici: car nulla altre virtut
no seria per semblant, ne equal obra,
ne natura no seria, ventre pus fort-
ment significancia dela diuina obra de
virtut que deus ha eternital, e infinitat
en si mateixa.

Fill, Veritat es en les coses spiri-
tuels per la gra intentio, e en les coses
corporals per la segona, e per co tempta-
tio tempta los homens en lo sacrifici
per

36
pales, mes casuals, que d'elles se
don de la societat, per un d'elles, la
hospitat, mes d'elles, de cel que ve de d'elles,
casuals de solon, per un, que d'elles se
quella, virginitat, per un, que d'elles se,
per es a par en la sensualitat, que in-
telligibilitat, que casu aquella, hospitat, per
col de nosse Senor Jhesu Xrist, no ha
cortas, i en paracel. Per un, que d'elles se,
casuals, per un, que d'elles se, per un,
qui per totos cosos, e d'elles a les cosos
intellectuals, la gra, meoneis, i a les sen-
suals, la segona.

Amable fill, lo sant sacramento del
lleure, per intencio, que fa, esperanca,
Caritat me sion, me sion, en home, i que
leant en meone, sen paga, mes en d'elles, en
entendre, la bonestat, poder, humilitat
de nosse Senor, can, per un, que d'elles se,
fa tan gran, e tan maravillosa, obra,
gran, i el son poder, del Senor, d'elles, natural
humilitat, y es, molt gran, com se, en
tan, l'avin, familiar, e nos, e des, tan, se,
vint, en totos llochs, ab nos, amor, e cari-
tat, misericordia, e pietat, que d'elles se,
etat, fa Deus a nos, per sacrifici: Oh si tu,
fill,

fill no es coact en aquesta obra,
coact que obria els seus capors
en facta de un d'ells, e
als seus spiritus, qui son donats
e es de la natura humana, que son
nobles.

Rubrica 17. de Matrimoni -

Matrimoni fill, es per intentio que con-
cordans voluntats sien obediens en en-
genyar fills per ordonament de Deu, los
quals fills amara Deu, e coneguen, e per
ells sia conservada la humana natura
en la mon.

Amable fill, en lo acostament del home,
e de la fembra a delits carnals, lo qual
ya esat per intentio quel home e la
fembra se acosten en engenyar infants,
e en lo delit es per la segona intentio,
ela generatio es per la gra, pero lo di-
mon sempre los homens e les fembres
ab luxuria, pero que hagen la segona
intentio a fer infants, e la gra hagen als
delits carnals, pero que luxuria fa que
destruy capeda en lurs cor atges.

Fill

Theologia dicitur quod hinc hinc per
lucem dei per se hinc hinc
res hinc hinc hinc hinc hinc
Ceterum hinc hinc hinc hinc hinc
consequenter hinc hinc hinc hinc
Demostro hinc hinc hinc hinc hinc
Dicitur hinc hinc hinc hinc hinc
sicut hinc hinc hinc hinc hinc
tio de hinc hinc hinc hinc hinc
E de aliter hinc hinc hinc hinc hinc
hinc hinc hinc hinc hinc hinc
hinc hinc hinc hinc hinc hinc
sicut hinc hinc hinc hinc hinc
Amale hinc hinc hinc hinc hinc
Theologia hinc hinc hinc hinc hinc
hinc hinc hinc hinc hinc hinc
hinc hinc hinc hinc hinc hinc
hinc hinc hinc hinc hinc hinc
hinc hinc hinc hinc hinc hinc
hinc hinc hinc hinc hinc hinc
E la sed hinc hinc hinc hinc hinc
encia hinc hinc hinc hinc hinc
son mlti homent que apenan The
logia hinc hinc hinc hinc hinc
conter hinc hinc hinc hinc hinc
amor ad vna de Thelogia hinc hinc hinc hinc hinc

la intentio perq es.

Philosophia es fill, sciencia molt agradable a saber, car sciencia es perq home es molt illuminat En obres de natura. E En Theologia, empero molts homens son capguts en error, car la amauen per la primera intentio, per la qual amor desproceden en Theologia quant a fe, esperansa, caritat.

Dret es, fill, sciencia qui ab iusticia se comua contra inuria. En aquesta sciencia es molt home qui ama la sciencia per segona intentio, e riquestes, Perladies, e honraments. E per la gra; E per aco es la sciencia en els inuinada, e desuinada. Dela intentio perq es, per lo qual desuinament, fill, molt maluat mitge vse molt falsa ment de Medicina.

Amable fill, en les sciencies demut dites se forca lo dimoni a destruir la intentio perq son, e perco son les sciencies molt confuses en la paraga de molt maluat home que ab falsa intentio usa delles. On com aca sia en axi, con-

consell se fill, si ames a se catia, que
la amo per intentio per se, pero que
nuls, e nuls sus lealment ne sapies o
brar, e vna, e al d'omni nuls ne sus,
ques contrastar. A fill, tan gran
ordonam ent se via ordinar que les si,
enies foren conservades sola inten-
tio per deu les ha creides; e gran
illuminament endelament abrenja-
dament se via en les se viues, qui les
ordnava a necessaris comen camets
sejors sent abrenjada de trobar ve-
ritat, per tal que, ab les conuersals
han borques et star les parts uelats
qui a la gratia de les se viues se
conuenien

Reclama 19. de Jofach.

Jofach son fill, en lo mon qui no creu
en en la sentia de catholica, los quals
son fill, per intentio, que los facts chri-
stians faguen aules martiri e percla-
ment en que deu sus quen amar, e co-
necer per projectio e via de martiri,
no desparia a morir, e sostenir trebals
per

39

penlo amor de Deu
Amable fill, aquells infaelts deuien
esser amats per la segona intentio per
via de Martyni, e haueu de Deu Deuia
ser amada per la primera: Mas lo
dialle tinguera l'una enles du
es intencions per tan ameu l'ur mort
per la segona intentio. Les terres, e
riques dels infaelts, per la gra:
e per so fill e filla de l'heretical per ab
sentia de fe, speranca, caritat, fortitu
do, prudentia; e per presentia de Aua
ricia, accidia, enuysa, sefa molt de
mal enlo mon en desuiar intentio de
aquelles coses perque son.

Per la gra intentio es, fill, amable
lo conuertiment dels infaelts; e per la
segona es amable guerra, e baralla
quantra los infaelts. e perco fill los chri
stians deuien pus fort ment vsar, e
continuar dela gra intentio a los infae
lts, que de la segona; e com nou far,
es inuiriada la gra intentio, e a la se
gona es feta maior honor que nos conue.
Amable fill, la maior, e pus alta
in

intencio, que hom pot usar a multiplias
fe, s'es en caritat, iusticia, misericordia,
fortitudo, et bono consilio de bono co-
na pensat. ⁱⁿ respectu quib' ignoren, e nol
amari; E ⁱⁿ quanto son tan alta intencio
son tan altes ⁱⁿ virtutibus, et bonitatibus,
e gloriosos, ⁱⁿ p'prie, e martyrs; On
com aco sia ⁱⁿ virtutibus, e bonitatibus, quant
sera aequalis ⁱⁿ virtutibus, e bonitatibus en
los honores, e ⁱⁿ virtutibus?

Rubrica 20. de Riqueza.

Riqueza, fill, es una intencio, que sia
communa caritat, iusticia, e misericor-
dia. N'ha a parallament a satisfere a in-
tencio quanta avaritia, qui ab iniuria,
crueltat se conue. E per aco fill, ri-
quesa es amable per la segona inten-
tio, e caritat, iusticia, misericordia, e
totes les altres virtutis son amables per
la p'ra.

Amable fill, si auaricia, acidia, en-
ueja no fossen, los bens temporals foren
communs, e sens altre specialitat en.

Desfrui

34

destruir auaricia, acidia, e enueja. Au-
par riqueses es per intentio spencial de
riquesa, per tal que al riquesa los homes
hejen poder en tenir iusticia, e en donar
almoxnes als pobres, e que hejen pre-
uancia en caritat, e misericordia, fortitud
quontra vicijs per abrenca de soberbia,
e de caritat, e de iusticia, qui plenen en
coratge de luma rancios, e per tal plenen
son fill, de orgues, e de enuidia, e de infidels
maltes riqueses mal partides, e son dona-
des a moltes fills indignes de riqueses, e
qui han per costuma intentio a les rique-
ses que peruenen, que no si en pobretat
viven.

Says fill, per los homes se fosen
per fortment auar riqueses corporals,
que riqueses de virtuts, que com omen
los bens terrenals per la gra intentio, e
los celestials per la segona. e per aco fill,
son moltes virtuts de diuers, e de generacions,
e de castells, e de ciutats, e de ciutats,
qui son homes pobres dese, e de speran-
ca, e de caritat, e de les altres virtuts,
per la qual pobretat lo diuini los te conq-
ests

tats, e a deu son desagradables, e a les
gents.

Rubrica 21. de Pobresa.

Pobresa es fill, desitjada per intentio
que home en sa anima ne fusque milt
metre deu recordant, entenent, e amat,
gitant de son recordar, entendre, e amar
les riqueses de aquest mon qui son am-
bargament a recordar, amar, e conixer
deu.

Amable fill, pobresa es amada per
la segona intentio, e riquesa de virtuts
per la primera: Mas lo Dimoni tempta
los homens en estes dues intencionis per
tal que amen riquesa de virtuts per la
segona intentio, e rament de viuis
per la gra. E aquesta temptatio fa fill,
lo Dimoni, per tal que sia quantra la
intentio a gitancia de pobretat, apenas es
fill, pobretat per sa pobre intentio en
lo coratge dels homens, car tant amen
los deutes de aquest mon qui ab riqueses
se conuenen, e tant temen les passions
que pobresa dona, pero que hom es
de

35
de fe, speransa, caritat, fortitudo, tem-
pansa. En pobres andes vent no ha que
sa quis fortitudo quanta los amadors
de riqueses.

Amable fill, molts homens son pobres,
qui en lurs riqueses, e lurs tresors en
los homens rics, los quals son amats
per la segona intentio; e lurs riqueses son
amades per la gra, e per ayo los homens
pobres qui son temptats per la manera
demut dita, son quantra la intentio de
pobresa, la qual deuria esser restituada
e tornada per aquels que pobresa te
honnats, e fa esser agradables a deu, e
a les genti.

Rubrica 22. de Honrament.

Honrament es fill, en los homens per
co que honren deu. per ayo als homens
se conue honrament per la segona inten-
tio donant honor a deu per la gra. Mas
lo dimoni tempta los homens en estes dues
intencions, per co que hagen a si mateys
la gra intentio, e a deu la segona.

Amable fill, l'home qui ama esser
hon-

honorat per la p^{ra} intentio es arguillo,
enuejos, quantra iustitia, fortitudo,
caritat: arguillo, en quant ama effe-
mes honorat que deu. Si amara, que
Deus amat mes que ell, amara effe-
amat per la segona intentio, e que deu
amat per la primera. Enuejos es,
car ha enueja dela honor que li deson-
ue, e es iniurias en la intentio per qrd
effe honorat, es quantra fortitudo de-
coratye, vnaul per superbia, enueja,
iniurias. No ha fill, caritat pus que
ama mes sa honor, que deu, e per aco
que home haja viciis quantra virtutis
tempta lo binomi los homens en la inten-
tio per conue. honorament, la qual tem-
ptatio es fill segons que demut auem
loit, e per hondament en los homens
ex apri quax de intentio vera, e le-
gitima. E per co son los homens peccu-
dors, crimi nosos, des honorats en so on
cuyen haueu honorament, car gran
des honor es a home effe obedient al
demoni, e ser sotmes a peccat, e que
en aquell sotmetiment cuyt effe hon-
rat

honorat.

36.

Amable fill, honrament de riqueses,
vestits, parents, conuets, corts, nations,
e mencions deu esser desitjat per sego-
na intentio; e honrament de fe, cari-
tat, iustitia, prudencia, fortitudo, tem-
panca, humilitat, lealtat, abstinencia,
paciencia. deu esser desitjat per la grã
intentio: Mas lo dimoni tempta. Los
homens perco que alguns honraments
temporals corporals hazen la grã inten-
tio, e als spirituals la segona. Esperaço
fill, es molt honorat enles corts dels grans
senors, e honraments vestiments, e son
deshonorats spiritualment, en quant in-
clinen lurs pensaments a iniurries, fal-
cies, traicions, volpeatge, en grans esul-
liments.

Fill, si tu ames honraments, ama
primerament en aquel honrament cari-
tat, iustitia, per tal quey sien esperancia,
prudencia, tempanca, perq, si es honorat
enla sauiesa, e enla voluntat de deu;
car la millor honor, que fuzques haure fill,
es

es que te sapia iust amador de sos hon-
raments, e que deu siés amat: e la
maior des honor que pots haueu, es que
Deu qui sap totes cotes te sapia grós,
luxuriós, anar argullos, acerbós, en-
uejos, viós, fals, traydor, sotmes a tre-
balls infínits, e en la ira de deu.

Amable fill, si les gentz te fan des-
honor per ço cor tu fas honor a deu, tu
est honorat per deu, e en deu, e ab deu,
car el te honra, en son entendre, e vo-
ler; en deu est honorat, car en son saber
est sabut iust e virtuos, e en sa volun-
tat est amat. Ab deu est honorat en-
quant en si mateix per tostemps seras
glorietjat ab qui ab ton recordar, enten-
dre, amar tingues la honor qui a deu
sa come.

A fill, com es perillosa cosa desitjar
honorament en aquest món, car honra-
ment no es desitjador mas per esser
honorat lo offií que li es comandat a deu
ahonar: mas los demes homens del
món desitjen haueu honorats offiís per
co

37
cò que sien honrats, e lo dimoni tempta
los homens que honren los officis per
intentio dels matrys, e no per lo officii:
E perco fill, en lo mon ha tanta de be-
bals, e tanta errors, engans, e falli-
ments.

Sapies fill, quel pus ristos effectus
atalentament que hom ha en los de-
lits de aquest mon, es desirer honra-
ment; car per amar e servir Deu son
l'exalts coners, parents, possessions, mu-
lter, fills, e honrats vestiments, e deli-
cades viandes; mas honrament a penas
es null home que nol vulla haure quã-
tra la intentio perq es delectable.

Rubrica 23. de Aliments.

Aliments son fill, per intentio de dire
natural, per tal que sia cor huma, e que
dels aliments sia compost, engennat, e
sostentat, perco que home puqque esser,
e haure vida en amar e coner Deu.

Aquestos aliments, fill, saques en lo
curs, e la intentio perq sãda santificar,
ensinys, en quals homens, e lurs officis

se

segue en la intentio perq els officis son ;
car si los aliments qui no han disre-
tio, ni raho, segue en la intentio perq
son, quant mes home qui ha disre-
tio, e raho deu seguir en son officii la
intentio perq es son officii, e la raho perq
li es dat son officii

+ humida
e la ter-
ra es fe-
da e seca

Amable fill, lo Foch es calt e sech ;
e Laer es humit e calt ; L'aygua es fe-
da e seca. Calt es lo foch per la proprie-
tat sua, sech es per la propietat de la
terra : e Laer es humit per sa natura,
e es calt per la natura del foch. e L'aygo
es feda per sa natura, e humida per
Laer. e la terra es seca per sa natura,
e feda per l'aygo. e per aco fill cascum
Aliment segons sa ordinacio demunt
Cita, ha a si mateix, e a sa calitat la
primera intentio ; e a laltre aliment
la segona.

*segona
digueu
quod dixerunt
tamé per
la proprie-
tate naturalis
de la primera
com per lo orde de la lectura

Fill, lo foch reb la seor de la terra per
la segona intentio, perco com ab seors sa
comte sa calor ; e per la segona intentio
reb la seor perco que en aquella seor
gus

38
jusque mortifier e destruir la fodor qui
es en la seor per esser contrari al foch
en la segona intentio de la aygo. E lo
foch, fill, done sa calor a laer per la 1^a
intentio, perco cor ab la humiditat de laer
sa conue sa calor, e lo foch escalfa laer
per la segona intentio perco que en la
humiditat escalfa, la qual laer dona
a la aygo. Lo foch mortifia fodor qui
li es contraria, e la aygo reb aquella hu-
miditat escalfada, perco que en si ma-
teya la calor jusque mortifian e de-
struir; E ayo mateix fill se seguey de
la terra, e de laer, e per ayo son los
aliments deualant de lurs espheres
sajus, e de sajus, puyen la sus per gra
intentio, e per segona segons que son
les calitats de cascun aliment.

Amable fill, per la ordinais demit di-
ta de les dites intentions entran los ala-
ments en compositio per generacio, e
corrupcio, e son contraris, e concordants,
per ungan e sens mitja. Com ayo sia
en ayo donchs per co quels aliments
fan

fan fill, per la gra e segona intentio,
co es appetit natural, te consell com
deques pendre exempli en veur de in-
tentio ab virtuts quantra vint perco
que a Deu hajes la gra intentio sobre
tres coses.

Rubrica 24. de Prelat -

Prelat, fill, es per intentio de regir e
gouernar los alaments qui li don de
jurs encaxi com poble es de jurs Prin-
ces: E aquesti prelatz fill deu en haueu
la gra intentio als clergues, e la segona
a lurs preladies: Mas lo dimoni tempta
los prelatz, perco que al officia de preladia
hajen la gra intentio, e la segona als
clergues, car per ayrels miltaments de
intentio son de licals manjans, vanitats
e ornaments quantra caritat, iustitia,
humilitat, fortitudo per qui vera in-
tentio es mantinguda.

Amable fill, intentio de vera Preladia
no es porada en linatge, ne en successio
de pare a fill, ne fill a pare, ne de pa-
rel

39
rent a parent segons que es imprincipiat
succesiuament per linatge. Aço es fill;
perço cor preladia sa. Conquerir ab perfe-
ctio de fe, speranza, caritat, iustitia,
e ab les altres virtuts. E perço lo dimis-
ni tempta los homens qui desiguen esser
prelats, com hagen intentio a Preladria
a conquerir per contraries coses a vir-
tut, e enlo comencament fill, que los
homens entren en clerogia per intentio
de esser prelats posseints, e auer los hon-
raments que ha prelat se comenen en
aquel temps comença simoni, e saps fill,
perço perço ^{con} haur falsa intentio quantas
la intentio perço es Prelat: E perço fill,
si tu desigues esser Prelat, et te leguda
cosa aquel desitj, ab que hujes inten-
tio, que en aquella preladia pugues
mits usar de virtut, e hauer a deu la
gra intentio, e a tu mateix la segona.

Molt home ha, fill, bona intentio en
esser prelat, mas com es prelat lo dimis-
ni lo tempta. En labona intentio que
esser solia abans que fos prelat, la qual
temptatio la fa ab les riqueses, e ab los
hon-

honnaments que a Prelat se conuenen,
e com aquell no sap hauer fortitudo en
caritat, iustitia, prudencia, humilitat,
e tempta, per ayo son venuts, e son
prelats quant a la intentio de prelacia.

Rubrica 25. de Religios.

Religios es, fill, per intentio que haze
vida contemplatiua e apelsada
sobre vida altiua, e per ayo fill, lo
religios ha la gra intentio a vida con-
templatiua, e la segona a vida alti-
ua. E lo dimoni fill, tempta los reli-
giosos perco que no sien en vera inten-
tio, per la qual temptatio maluat reli-
gios consent al dimoni, e la gra inten-
tio a vida contemplatiua. Sots abot de
religio, e en axi fill com car son sots
Princep defena. abels son poble, e ten-
ga en els iustitia, en axi fill, reli-
gios en vida altiua deu esser sots Apo-
stoli o prelat quils es comenat, e per-
co fill a los religiosos es comenada
gricario, confessio per esser vida alti-
ua

40.
ua, e iustitia, en noble qui ab fe, spe-
rancia, caritat e ab les altres virtuts
se mante. Sapiens que lo Dimoni quan-
tra fortitudo de fe, speranza, caritat, iusti-
tia, e prudencia, temperancia, humilitat,
tempta los religiosos en vida actiua, e
contemplatiua, e religiosos sen defen ab
vida contemplatiua.

Amable fill, intentio es pus noble per
obra, que per paraules, e per acio deu
hauer a bones obras la gra intentio, e la
segona a paraules, segons comparacio es
de precario, e de santa vida. Mas lo
Dimoni tempta, fill, los religiosos, com
hagen a precar e a les altres paraules la
gra intentio, e a la santa vida, segona
per tal que intentio ab los viuis venera
en el iustitia e fortitudo en les altres vir-
tuts.

La intentio, fill, perq en religio, es
pus noble vida, que en altre offic, es
perco cor religio es per intentio que reli-
giosos sien llum, e aximpli a les gentes
e quels infuells na sien endreiat a ve-
ritat per via de martyri, e precario de
de

Deus fervent religios, qui no sapta soste-
nir merit per honor dea, e que per ora-
cions de devots sanlts contemplatius
religiosos la gran misericordia divina
haje merced de nos altres peccadors, e
en caritat axpals sos servidors injustia
qui ab misericordia sa conue.

Rubrica 26. de clergues.

Clergues son fill, per intentio que prech
Deu per los homens seulars, que Deu
los do gracia, que fassen be, e que no
fassen mal, e que si fan mal, que Deu
los ho peddo.

Amable fill, fer be es per la pra in-
tentio, e cessar de mal es per la segona:
car millor cosa es fer be, que cessar de
mal, car en fer be se conorden se, spe-
rancia, caritat e les altres virtuts les ones
ab les altres, e en cessar de mal se con-
orden les virtuts quant a viciis per in-
tentio que no fassen mal: On com aco-
ria en agri, donchs los dimonis tempta,
fill, los homens clergues com hajen la
pra intentio a cessar de mal, e la se-
go-

41
segona a fer bones obres, ne per aco any
una milt Clerga en estament de salua
cio, car no fa mal, ne fa be, en lo qual
no fer be, ayda, effer excusat per co
ca no fa mal, e perco, fill, es desuial
dela intentio per es.

Clerga, no es legit hauey mulles, ne
effer manasral, e aco es, fill, per inten
tio que no sien ocupats per fills, ne
per bens terrenals, a pregar deu, ne
a usar del offi en que son segons la
intentio de lur offi sa requer. e per
co, fill, son donades als Clergues les pri
micias per tal que visquen, e que tota
lur vida sia en pregar a deu per lo po
ble: mas lo dimoni, fill, los tempta
en intentio per son, e fals desitjir ri
queses e deus temporals per tal que
lur oracio sia embargada, e que els
sien indignes de esbr exalts.

Clerga, fill, es per intentio de man
tuir e aparamplificar la Santa fe Ca
tholica, e es per fer sacrifici a deu,
e per destruir hereges, e errors, e es
per oir confessions, e per certificar los ho
ho-

homens del digne que han de la fe. E
clerga es fill, per gricuar e per dispu-
tar ab los infiels, e es per donar con-
sells, e per pacificar los homens qui son
en treballs: On com clerga sia, fill,
per estes les coses demunt dites, e per
moltes altres, per co lo dimoni tempta
los clergues en la intentio perq son,
per co que de aquella intentio los pus-
que gitar, e que els y lur offici sia
sens profit, e utilitat.

Amable fill, los homens set glars tem-
pta lo dimoni per intentio de clerecia,
qui fa esser clerga son fill, per amor
de les riqueses, e dels honraments,
que han los clergues. E lo dimoni tem-
pta los clergues per auaricia, luxuria
per co que sien quantra lo offici que han
de fer matrimoni entre marit e muller:
E lo dimoni tempta los clergues per au-
ricia, per tal que los bons quels sobren
no donen als pobres; E temptols per ar-
gull en desitjar honrament: E per go-
la son temptats manjant delicades vi-
andes; e per moltes daltres coses son
tem-

42
comptats los clergues, per co que lurs
obres sien mal aximpli de les gent's. Com
aco sia en axi, donchs, fill, obri los
vells, e vejas com molts clergues son
desuiats dela intentio perq son, per
co car amen lo offi per la segona in-
tentio, e les riqueses dela Esglesia
amen per la primera.

Rubrica 27. de Princep.

Princep es, fill, per intentio que ab te-
mor tingas iustitia en son principat;
car en axi com lo Sant Pare Apostol
es en lo mon per intentio que ab cari-
tat govern lo mon, e mantenga sos
sotmesos; en axi, fill, es Princep per
intentio que sia temut per los homens
enemics de iustitia.

Amable fill, Princep deu haver la pra-
intentio a gonar merit en son offi
per obra de fe, sperancia, caritat, iusti-
tia; e la segona deu haver a son offi-
ci: Mas lo dimoni qui es quantrari a
la ordinarie de les dues intentions, tem-
pta los princeps, per co que intentions is-
quen del ordonament perq son creades
en

en home.

Fell com Princeps ha la pr^a intentio
en esser Emperador, o Rey, Comte, Mar-
ques, o Duich; e ha la segona a virtuts,
Donch es desuiat de vera intentio, per
lo qual desuiament es iniust quant a
iusticia, qui en el ha perdut son dret:
E perco fell, aytal princeps es honrat
per les gentz per intentio que tinga
iustitia; e el se fa seruidor, e cede de
iniuria, al qual honrament no conue
de imperi regnat, ne de ningun altre
principat, si no fos iniuria, no fora
princeps, e si no fos princeps, no fora fell,
qui haques intentio acabada a tenir
iustitia: Empiro molts princeps son en
lo mon, e la intentio que han en tenir
iustitia, es poca, segons comparacio de
la intentio que han en esser honrats, e
riels, e sans, estant longament en lurs
benanances de aquest mon. E reior
det, fell, com son pochs Princeps en lo
Mon segons comparacio de tantes homens
a els bitmesos; e sapies fell, com tant
poch nombre de princeps ponien ordinar,
e endreçar lo mon, que aguessen or-
do

43
domada, intentio enfe, speranza, caritat, iustitia, e a les altres virtuts. Et tan la mon es en tan desordenament, treball, e amor, cogita fill, com los princeps se conuenen en virtuts, o en viciis.

Amable fill, intentio pot eser maior o menor en home, segons lo grau en que es posat, On com se esdeu que intentio es desuiada de sa regla en tant com lo home es en pus alt grau, e el es quanta vera intentio, e del grau en que la intentio la pupla tenne el en maior deshonra intentio que altre home. On com aquestes paraules que yo dich a en sia veres, donch glorie fill, e glory lo damnatze, deshonra, inueria, Insuperbia, e molts daltres mals que se seguepe per fetura de acabada, vera honra, on, humil, coitustos intentio ferra ab fatitudo, acritat, iustitia, quantitas, e errors.

Rubrica 28. de Cauallers.

Cauallers son fill per intentio de seruir Princeps ab iustitia en temor, com sia cosa que Princeps sia per intentio que ab temor
fin-

tinga iustitia; E com temor e amor se
conuenyan, e amor sia pus amable vir-
tut que temor, perco fill, lo Caualler
deu hauey la gra intentio a amor, e
la segona a temor.

Amable fill, lo Caualler es temptat
per lo dimoni, qui en son offi lo tempta
ab les coses que a la intentio perq es
caualler sa conuenen, la qual tempta-
tio li fa en lo mudament dela inten-
tio perq es Caualler, e perco fill com
Caualler nos sap defendre dela tempta-
cio, es venut e sibrat en lo camp de
iustitia, caritat, fortitudo, prudencia,
humilitat, en lo qual camp la venut
lo dimoni ab viciis, per tal que sia ca-
ualler sens intentio de cavalleria.

Saps fill, que es temptacio feta qua-
tra intentio, aco qui es occasio de de-
struir so, qui ab esser se conue, e de-
idar a priuacio aquell esser per pri-
uacio de vera intentio se inclinen les
coses qui son a esser indignes de esser,
e per aco fill, intentio vera, e inten-
tio falsa se contrarietgen En caualler,
com caualler fa de la primera inten-
tio

44
tio, segona, e de la segona, primera.

En offi de Cavaller ha fill, moltes
cotes. Lo Cavaller se ha de guardar e de-
fendra intentio en son offi, la qual
guarda se fa ab fortitudo de coratge,
iust, humil, ventader, leal, e fort quan-
tra malvestat, e engan de golositat,
luxuria, auaricia, superbia, ira, acii-
dia, enveja, volpeatge, traicio, vana-
gloria, e vilanes paraules.

Amable fill, lo Cavaller qui ha maior
intentio a esser ben armat de armes
corporals, que de spirituals, ame mes
esser loat per fer grans colps en la bata-
lla ab espasa auci ent homens inuui-
otament, que esser loat per lo colp de
infirmitat quantra inuuias, e de humili-
tat quantra superbia, e de castedat
quantra luxuria, e de lealtat quan-
tra traicio, e de fortitudo quantra
volpeatge, per lo diton temps lo ca-
ualler quantra la intentio per es ca-
ualler, es, fill, perco que lo Cavaller
sia desordenat mitja entre princeps e
poble: e per aco, fill, Sans Cavaller
es

es aquell qui se conserva la intentio
per es caualler, e saluar intentio en
prinçes, e poble.

Rubrica 29. de Poble.

Poble es, fill, per intentio de congrega-
cio, e ajustament de gentes, per lo que
y sien nades bones, infames, e quey
sien diuersos mestres en Ciutat, los
quals son com necessaris, ayri com mer-
cader, e farrer, fuster, sabater, e los
altres officis que en arts mecanicas
se conuenen.

Amable fill, per intentio de congrega-
cio, e ajust poble e Ciutat son per la 1^a
intentio; e artes e oficios son per la se-
gona; e Ciutat es per la segona, e les set
arts mecanicas son per la 1^a; e les set
arts mecanicas son per la segona; e les
set arts liberals son per la 1^a. la qual
1^a intentio es fill, segona en compa-
raris de Theologia, Philosophia, Medicina
qui son per la 1^a. E totes les
tres, fill, son per la segona intentio; e
Theologia e les set virtuts per la 1^a.
les

457
les quals virtuts son fill, esperancia, caritat, iustitia, prudencia, fortitudo, temperancia. Com sia fill, polle per la segona intentio, e les set virtuts per la gra, per aco lo dimoni tempta lo poble que desordenadament sia engendrat en los quarys de les dues intencions demunt dites qui ab ordinario se conuenen: e aco fa fill, lo dimoni quantra les set virtuts qui son carrera de gloria perdurable, e que vicia qui son carrera de pericio fins heballs sien en poble.

Amable fill, en ciutat son burgesos per intentio que sia mantengut uniuersal dret commu al poble qui ha privilegis, libertats, franquises, per intentio de bones customes y sien mantengudes, per les quals intencions sien en los graus que conue: Mas los burgesos tempta lo dimoni ab delicats vestiments, e benances per tal qual git de la intentio per son establitz en ciutat, e quels meta en golositat, luxuria, auaricia, argull, acidia, enveja, e ira qui a virtuts son contraries.

Ru

Rubrica 30. de Mercaders.

Mercaders, son, fill, stabilitz en ciutat,
o en altres llocs per intentio que apoten
les coses necessaries en aquella ciutat
o terra son necessaries, e per hurs be-
falls iustitia consent que ells puzquen
gonar rdonadament, e no superfluamet
e hauent gra intentio ala necessitat del
christia que no la del infel en lur offici:
mas lo dimoni tempta los mercaders
ab auaricia quant a speranca, per tal
que hagen superbia quant a humilitat,
e per aco fals desitjar offii de burgue-
sia ab lo qual desig lo gira dela inten-
tio perq son stabilitz en ciutats, castels,
viles. lo qual offii de burguesia es de-
sitjat per la segona intentio, e los de-
sigs dels honraments, e dels delits en
que los burguesos son desitjats per la gra
intentio sens que noy es temuda pobre-
tat que esdeue en burguesos pus lau-
gerament que en mercaders.

En ciutat, fill, es stabilitz forrer per
intentio de fabricar, e aco se segueix
dels altres manasfrals, axi com el forrer

a qui fa desitjar fabricar per intentio que
 ris que, e que haze riqueses on puque
 esser honrat, e gozar sos infants en gran
 honrament, e de mercaderias, e de bur-
 geria, e per aco fill lo ferrer qui conselt
 al dimoni, es fals en son offi, e en la
 intentio perq es ferrer, e es ferrer sons
 intentio de ferreteria: assi com mercader
 qui es fra de intentio de mercaderia
 iura falsament comprant, o venent.

Amable fill, intentio es de complimēt,
 e la perfectio de aco que los homens son
 stablits, e obligats a amar, e esser obrans
 e mouents de un lloch a altre, e de co-
 gitar, e desitjar diverses coses qui en
 aquest mon e en altre se conuenen: E
 perco, fill, lo dimoni tempta per falsat
 los homens en intentio, que en altre
 cosa; car lo desuiament de intentio es
 destruir tot co que es intentio: on com aco
 sia en assi com lo dimoni destruey inten-
 tio en home peccador, mudant lo de gra
 intentio en segona, e de segona en gra
 al mudam ent concordant a vicijs qhan-
 tra virtuts; per aco te consell que tut
 quars

S.
 cutat
 e apoten
 cutat
 lurs be
 quare
 suando
 spiritus del
 un offi
 cadit
 per al
 militat
 bur que
 la inten
 e capels
 is es de
 e l' de
 elts en
 per la gra
 d'na fide
 quis lau
 rren per
 sequer
 el fomen
 a

quans que lo dimoni en la intentio que
hauras de tres fets, car si aquella pots
hauer uertaderament, e ordenada, tu
seras agradable a les gentz, e a Deu.

Amable fill, fimit es aquest libre
de intentio ab gracia e ab ajuda de
Deu; e car intentio fill, ha perdut sa
possessio en los bons homens del Mon,
e per primacio de ordenada potentia
sia lo mon pus fort ment en guerras, e
en treballs, e en error, per auo te prech
et man molt carament ab iustitia, e
amor, e temor, que tu, fill glori e plan-
gues lo damnatge quis segueix en lo
mon perco cor les gentz no han intentio
de dretament en lurs obres. E no tan
solament te prech, fill, planer e gloriar,
mes te prech, e man desitjar homens
molt sanlts, e deuots, ardots, e feruents,
qui en breu temps vingan, e vagen,
pricant per lo mon, com a intentio sia
restituïda veritat, consciencia, ordina-
cio, honament, perfectio.

Fill, si has vlls, vullas ne veure;
e si has memoria sapies en recordar,
per

Versos, en nombre, docents.

Composts per lo illuminat D.^o
Ramon Lull.

A Pauia, a ragaesta del Rey de Mallor,
ques, qui volia saber, Deu com romanias
esuat de la perdicio dels homens, quis
saguer per lo manament que Deu feu
a Adam, Sabent Deu que Adam passa-
ria lo manament, per lo qual tant home
saria damnat. E onera vol saber perq
Deu no conferma los homens en gratia
per tal que no poguessen peccar, et per
consaquent aguessen gloria. Les quals
demandes li foren declarades ab los ver-
sos saguents.

Un Senor Rey qui be senton
se marauella molt souent,
de Deu, qui es bo en quant es,
e no falli en nulla res,
Com feu a Adam mandamēt
quel fruyt no menjas, el Sabēt
que Adam faria el peccat,
Don molt hom. Saria damnat,
ha-

48
hauent tostemps pena e mal:
Car no par raxso natural,
que Deu fayses tal mandamēt,
don se saguis lo falliment,
que no fora, sino manas
a Adam que del fruyt no menjas.
Empero lo Rey diu que enten,
que Deu no feu may falliment;
Car qui ha bondat infimida
e eternal, no pot fer fallida.
Esta en son mar auellar,
com Deu sa sapia escusar,
que no ha culpa del mal,
que ha ch' ento fo ch' infernal
quant hom per aquel mandamēt,
lo qual mal no fora mient,
si'l mandamēt no fos estat;
E car per tan gran tort e peccat
fer mandamēt don is que mal,
vol saber lo Rey Deus per qual
Raxso pot de ayo escusar:
E car ami la excusa par
clara en mon enteniment
Si tot suy hom qui apausent
el señor Rey sen vith lo ver

per

per lo ver dir ha je glaser
No per cell qui vit dits car pau val.
L'esusa diem ques aytat.

Deus infinidament enten
E ha infinit amamen,
E infinit bonificar,
E per co no pot ignorar
Ne amar mal, ne fer peccat
adonchs Deus per infinitat
poder per ques pot esusar
que no consentis al peccar
de Adam, ne al gran dolor
que en infern ha li peccador
E si Deus nos pot esusar
son poder no pot abastar
al esusar, e es finit
e car finit, e infinit
no poden esser un poder
hauem mostrat donchs lo deuer
Deu com pot esusa hauer
e mostram com la esusa es
Deus quant consira que dixes
a Adam que del fruyt no menjes
gosa

49
posa orde en aquel gas
ab co que Adam haich peccat
co es la franca voluntat
que li donia de fer lo be
E car Adam fo de nou re
per natura de aquel no res
hach libertat perq, porques
far lo falliment e el peccat
en axi fonch sa libertat
que menjas, o que no menjas
en agolteat foren li gas.
On staua sa libertat
car per lo be que li fonch donat
en creant senti libertat
com el stes obedient
E car fonch vingut de niunt
senti en si libertat
perques inclinax a peccat
Com si aco que peccat es
quantra co que deu esser res
hach donchs Adam eleccio
en far lo mal quantra rayso
de far be, quis conue ab res
e vol se inclinar a no res
quis quantra cell qui es lo be

e

Lo deuter
uer
sa es
e dixes
no menjes
per

car sau bal
tal.

uat
at
ar
ar
for
ador

e la natura don lo be ve
esquina, e natura pres
a far co que esta en res
co es peccat qui no ha sort
que en co que es haze null port
e saqui co don fon vengut
quantra co que era aut
co es far be a quis conue
que el sia alguna ve
per deu conixer e honrar.

Don par en est pas excusar
que deus, pus Adam pusques
far lo be si el sa volgues
per natura de be qui fo
en ell per la creatio
de aquel be que li fon donat
ab que juga quantra peccat
e si Adam volch lo mal far
del qual be sa poguera estar
e vol saquir lo seu intent
per qual peccat feu falliment
e sil feu el no fonch forcat
ans lo feu ab sa libertat
de son nient segons ques dit
e fonch lo peccat ab delit

no

50
No feu donchs Deu lo falliment
Si Adam no tench lo mandamēt
jats sia aco que Deus sabet
ans que lo mandament faes
que Adam faria el peccat
Don molt home saria damnat
pus que Adam no volch far lo be
lo qual Deus tots coses sab be
que Adam lo be puguera far
ab lo be qual lo volch crear
perq haich rayso en fer be
ayor com de rayso deus
haich en far lo mal per nient
segons que auem dit claramēt.

Donchs es manifest e prouat
com Deus esta be excusat
Del peccat que Adam ha fet
lo qual Deus ha punyt per dret
E punexo tots los consaguentz
per dret com co qui es nient
co es peccat fan sustentat
en lo efer que Deu volch crear
qui ab null peccat nos desconue
empiro encara comua
lo Rey en son bon marauellar e

e volch encara demandar
com Deu sia bo vers tots lats
per q no esquina peccats
tant que hom non fayer nagu
e que gloriejas cascu.
E no fos pena per peccat
per co que divina bondat
sqüinas pena e peccat
en Angels, e en tot hom nat
e que nequ no fos perdut
mes que tuxt aquesen salut
pusque la diuinal bondat
es gran e no vol null peccat.
E car la demanda es formada
sobre gran be, conue esser dada
responcio per gran bondat
de deu quil Mon ha ordonat
a far gran be qui es vengut
no fora sino fos aut
peccat e pena per peccat
Car no fora remunerat
gran be, si hom no pusques far
peccat ne per ell pena dar
Car no puguera esser liberal
en fer lo be e lo peccat

57
e Deus no poguera gran be fer
a hom pur no pogues peccar
ques libertat Deu hom amar
Obair, servir e honrar:
Car tot hom lamare forçat
perç no sui no pog coneguera grat
eç Deu no poguera formar
En paradís gloriacjar
Car si hom far mal no pogues
e que francament no volgues
Deus obeir, servir, amar
ne Deus no poguera res intjar
ne galardinar neçun be
ne poguera serdonar en re
e bndat no aquera ab que
jusques fer en home gran be.

Flora donchs ligat lo poder
de Deus qui no poguera be fer
gran ne petit per intjament
e fora stat lo ligament
per ço com mal no sentis
E si Deus en ço consentis
ligura son res ab no res
del qual no res tot home es

e

E fora quantra si peccat
lo qual fora infinitat
en cascuna de ses virtuts
e tot si aguera de faluts
perco que hom no aques mal
No far donchs mayso natural
que Deus qui es be infinit
per be fimit sia falit
liat e pres quantra son be
Deus donchs Senyor Rey perq
auc peccat pena e valor
perco que lo be sia maior
e hom lo jusque far de grat
e el be sia remunerat.
E pot esser pus que Deuses
exultat segons que dit es.
Finit sta aqnest sinit
a honor del Sant Spirit
lo qual vos Senyor en amor
desamor a mi peccador.

Libre

12
Libre lo qual se apella de
consolacio de Armita.

Compost per lo illuminat d.
Ramon Lull.

Capitol I. del preambol.

Deus glorios, de tots bens abundos per
vostre saviesa e amor comensam a
quest libre qui es de consolacio del Ar-
mita. Per un vos catge anaua. Ra-
mon consiros perco com veya lo mon
en tan torbat stament, perco cor
Deus es tan poch conagut e amat, car
amor gran no pot esser sens gran co-
naxencia. perco desitjaua que Deus
fos molt conagut, e amat; emegut per
entement, e amat per voluntat, com
sia cosa que a Deus se pertany que
ell sia equalment conagut, e amat.
de mentre que Ramon anaua en aquí
per una de les Valls, a ombra de un
bell arbre prop de una bella font, esta-
ua

Libre

estava en Armità, qui fortment glo-
raua e cridaua, car viures li era
que Deu lo agues desemparat e que
lo mon lo temptas e la sua volun-
tat. Senyor Armità, dix Ramon, vos
perq plorats, ne perq tan fortment
vos desconsolats? Dix lo Armita: yo
som stat home fort munda e pecca-
dor, e confiden que vingues en aquest
boscatge plorar mos peccats e que
fes penitencia: e com uuyt Deu pre-
gar remembrant me les vanitats
que e fetes en lo mon, e venan me
temptacions quantra la fe e som Ar-
mita en lo boscatge en que som per
uaer, e oir, mas no per cogitacions, car
mos pensaments estan en les coses
que e fetes per temptacio del dimo-
ni, per lo mon, e per la carn. Armi-
ta, dix Ramon, qual es la primera
intentio perq vos sots fets armita?
La armita Respos, que perco que agues
gloria eternal. Enlara, dix Ramon,
no es mar auella si uos sots ab gran
temptacio, e tribulacio, com sia. Ver
amats

33
amats, mes vos mateix, que Deus per
la primera intentio mudats en segon
na; e la segona en primera, com sia
cosa veritat, que segons l'ordenament
de Deu, e ralis natural, qui ho raquer
hom deu mes amar Deus que si mateix
e hom qui es bo perco que ell queque
molt amar e entendi de Deu enau en
la forest perco que no veja homens ne
oy ells parlar, mas tantolament Deus
membrar entendre, e amar de tot lo
poder de sa anima contemplar. Va-
mon, dix la rmita, be coneix que deys
veritat, mes per res no puch auisumar
quem putque oblidar les vanitats e
los peccats en que som stat e aixi com
yo deuria auer dolor consciencia e tri-
stor, consent pagament e plaer e
goig en temptacio quant a la fe; per
queus prech carament que sim pudies
comar consell, quel ma donets. Ar-
mita, dix Ramon, lo consell a venir de
Deu, e glacia a ell que yo sia frument
a Deu queus do bon consell, que vos
siats frument a Deu a rebra bon con-
sell

consell. Ramon, dix la armita, qual es
lo consell? Armita, dix Ramon, hom
qui creu Deu, e nol enten nos tanbe
aparellat de fugir a temptacio e a pec-
cats, ne pot tanbe pregar Deu ne
amar, com aquell qui enten Deu e
les sues obres, e aco per rahons ne-
cessaries, com sia cosa que lentem-
ment aytant com mils es disposat en
entendre Deu, e perco consell vos es
forcets en entendre Deu e les sues
obres, e yo dar vos he manera en
aquest libre perq ho podets fer, e vos
farets ab obreccions segons vostre
seny, e imaginacio, e yo saltar les
vos he segons rahons naturals e
necessaries sobre lo seny e la imagi-
nacio; axi vos aurets ^{tan} gran cona-
xencia de Deu, e de les sues obres,
que per aquella conaxencia fugirets
en aquelles temptacio del mon, del di-
mon, e dela carn, e de aco yo vos
he dat vint eximphs, o capitols.

Ca-

Cap. 2. de Distinctio.

57

Aquest libre es departit en dues sciencies les quals per alguna manera poden esser contraries per rahons necessaries, e conlouen veritat segons lo subiect en que esta del qual lo humaenteminent fa conclusions naturalmet. E la vna sciencia es subirana; e laltre es iusana. La sciencia subirana es aquella que fa lo humaenteminent per la natura de Deu, e de les seues dignitats, les quals son subirana bonesa, granesa, eternitat, poder, saniesa, o clar enteminent, voluntat, virtut, gloria, perfectio. Aquesta sciencia es tan veras que no pot defalir, com sia axo que los seus comeniaments sean de sus, de jus los quals son los senys corporals e la imaginacio; e perio dix Vamion, com hom applica la conclusio segons natura dels senys, e de la imaginacio quantra la sciencia de sus, lo es a saber quantra la fe catholica; si tu sabies la sciencia de sus, sabies vencre les temptacions per las rahons necessaries: perio vull

te

qual es
non hom
nos tambe
is e a se
Deus ne
Deu e
hons ne
lentem
ipost en
dell hons
Les seues
nera en
fer, e nos
ms nostre
saber les
tural e
e la imag
can con
es doct
a figurat
ion, del di
o yo non
titols.
Ca

te mostrar la sciencia de sus; car per
ella, aurás entendre quantra les ob-
iections qui son quantra la fe, sens
lo qual entendre no pories saber les ob-
iections, car creure no vens entendre;
mas entendre, vens creure, com son
contraris en un mateix subiect e obiect;
E per aco tu farás vint obiections
quantra la fe. E yo sobre aquelles pro-
uant la fe, e aco argumentalment, e
primerament tu comencarás. Com lar-
mita haich oides totes aquestes parau-
les, aque molt gran plaer, e prega a
Nostre Senyor Deus que li donas gracia
com ell pusques apendre aquella sci-
encia, car molt la desitja saber, per
co que ell pusques amar deu, e les
sues obres per entendre, e que pusques
fugir les temptacions qui fortment lo
turmentauen, el treballauen.
Comencia arguhir axi.

Cap. 3. que Deus sia.

Dix Larmita: Aquell esser qui no es
diffinible, no es demostrable. la ma-
ior

55
in propositio es de si notoria; e la ma-
nor declaram assi: Deus si es no ha
causa sobre si, e perco no pot esser diffi-
nit. E en tot co du ha confusio, ha du-
bitatio, com sia aco que confusio pot
que la vna part, o son contrari pugna
esser vera.

Armita, dix Ramon, sottopos, que gran
be, e gran veritat sia. Deus esser, e
si la contraria sottoposio es vera, de
necessitat se sequens, que sia gran be
e gran veritat Deus no esser: la qual
cosa es impossible: car si era possible,
sequis sia, que for gran be e gran ve-
ritat Deu esser, e no esser, e aco es con-
tradictio, la qual esser no pot. Et d'unchs
demonstrat Deu esser de necessitat. la
qual demonstratio fa l'ententiment ab
llum de fe per la primera propositio;
e es de necessitat a entendre per la
segona propositio, en so que conex, que
gran inconuenient sen sequis si era
gran be, e gran veritat Deu no esser.
E si Deu es, no sen sequis nequin in-
conuenient. En so que dius, que Deu
no

no es demostrable, ver dius en quant
sobre Deu no ha ninguna causa per
jusque esser demostrat: mas pot esser
demostrat per la predicatio necessaria
com pot fer dell dient: Deu es subiran
te, sobirana granesa, e en axi deles
altres sues dignitats. E encaraq la una
dignitat se jusque practicar de la altre,
e axi tal esser axi practicar, es esser ne
cessari.

Cap. 4. de Unitat.

Dix Armita: Ramon negun esser que
sia de moltes persones diuerses infini
des, no pot esser un Deu: Deu es esser
que es de moltes persones diuerses, e
infinides; donchs no es una. La pri
mera propositio es manifesta. La segona
declare en axi: Deus Pare es persona
infinida; e Deus Fill es altre perso
na infinida: e Deus S^t. Spirit es altre
persona infinida; e aio tu no pots ne
gar en quant est crestra.

Armita dix Ramon, tota bonesa que
sia gran eternal, es raho que prodiga
gran

36.
gran be eternal: Deu es bonesa, gra-
nesa, eternitat, donchs es raho a que
produgue bo gran eternal; e per aco
la produccio conue que sia infimida.
prou ho en axi: si a la bonesa de Deu
es raho abe que produga be, e car es
gran, es raho a bon gran, que produga
gran be; e car es eternal, es raho
a bon gran eternal, que produga gran
eternal, aytal produccio posa de ne-
cessitat infinitat, com sia aco que in-
fundament eternal sia produit. lo qual
per negun albe essentia no pot esser
eternal, ne compres. Es donchs pro-
uat de necessitat, que no es sino un
Deu. E car dius, que de moltes per-
sones infimides no pot esser un Deu. Ver-
dies, si les persones eren moltes
essentia diuerses; mas no son sino v-
na essentia, com sia aco que Deu Pa-
re de sa centia produ' Deus Fill; e
de ab dos in Deus S^t. Spirit. e per aco
es la essentia bona, gran, infimida, e
eternal.

Vamon, dix Lavonta, tu no pots
de

destruir lo meu argument si donchs no
s'ays que sia ver co que dius de neces-
sitat; car creure no destruey entendre,
mas entendre destruey entendre, e creu-
re.

Armita, dix Ramon, yo entench co
que diu, enquant entench lo inueni-
ent quis seguiria si Deus no era pro-
duccio ho gran eternal e infinit; car
sens ella no auia per qui for esser sin-
gular ho, gran infinit e eternal.

Cap. 5. de Generacio.

Dix Larmita: Ramon, en tot co que a
generacio, a corrupcio: en Deus a gene-
raco, donchs en Deus a corrupcio. La
major propositio es per si manifesta.
La menor es manifesta per la fe, car
tot Crestia creu que en Deu a genera-
cio. Aquesta mia obiectio tu no pots
destruir, per creure co que de necessitat
es entes.

Dix Ramon: En ninguna generacio
infirma, e eternal ho es corrupcio:
en Deu ha generacio infirma e eter-
nal; donchs Deu no ha corrupcio. E
tu

57

tu segons generacio sensual, e imagi-
nal ver dius: Mas no dius ver segons
generacio spiritual. axi com Deus Pare
que enten es be que enten axi ente-
na, e ay tant pot de si mateix engen-
drar infinit e eternal fill entes ay-
tant com ell mateix, e aco conue esser
de necessitat, perco que aja obra en
sa bondat, granesa, eternitat e les
altres sus dignitats no sien buydes, ne
sa natura, e que ell sia ay tant bo,
ay tant gran, ay tant eternal per sa
obra que ha entí mateix com es per
la sua essentia, substantia e natura,
e encara sens ay tal obra com lo
mon no era no faera negun be segons
tu e as pus gran e pus bo aquell qui
es bo e fa be en lo mon que no fera
la donchs com no era sino ell tan sola-
ment e no era en lo mon. Ver donchs
com es destruit lo teu argument lo qual
es per sentir, e imaginar, ab l'argument
que yo he fet per entendre ab les digni-
tats de Deu. lo qual no puguera de-
stru-

triuir per creure tan solament; car en-
tendre no pot esser venut per creure;
e creure pot esser venut per entendre.

Cap. 6. de Produccio.

Dixi L'Armita: Vamon en tota essen-
tia en que ha produccio, ha mutatio:
en la essentia de Deu ha produccio: don-
chs en la essentia de Deu ha mutatio: es
donchs de necessitat que en Deu no ha
produccio. e axo es quant a la fe qui-
on que Deu Pare produi Deu Fill; e
de abdos ix lo St Spirit.

Armita, dixi Vamon, la tua breuitat
es vera segons sensitiu e imaginatiu;
mas no es vera segons intellectu huy
at a tot sensitiu e imaginatiu; perco
car es infinit e eternal, axi com Deu
Pare qui de la sua infinita essentia
e eternal produi Deu fill infinit e
eternal; e de abdos ix infinit e eter-
nal Deu St Spirit, e de axo fa conua
lentement huma ab les diuines dig-
nitats, que sens produccio infinita,
e

58.
e eternal sarien bnydes, e oiootes
e sens natura, axi com la diuina
bondat en qui es produccio per bonifi-
catiu, bonificable, e bonificar: e en
la diuina bonesa, per magnificatiu, mag-
nificable, magnificar: e en la diuina e-
ternitat per eternificatiu, eternificable,
e eternificar, e en axi de les altres
diuines dignitats.

Ramon, dix L'armita, com saps tu
que axo que dius sia ver de necessi-
tat? respos Ramon e dix, que ell
ho sabia per lo inconuenient que se-
guiria si en Deu no era produccio
demut dita, lo qual inconuenient es
impossible.

Cap. 7. de Maioritat.

Dix L'armita; Aquella essentia es
maior que albe essentia. En que ha
infinites pater nitats, filiacions, spira-
cions.

Armita, dix Ramon, tu conlous se-
gon sensitiu, e imaginatiu, e yo se-
gon intellectiu e imaginatiu. Desfru-
esth

esch ton argument ab aquest: ninguna
essentia no pot esser maior que altre
essentia per infinidades paternitats, fili-
acions, spiracions, que per infinidades
paternitat, filiacion, spiracio: donchs
la essentia de Deu es maior que aquella
en que son finides paternitats, filia-
cions, spiracions, e la raho perq est
en aco que moltes diuerses essentias
no poden esser infinidades, car la una
terminaria laltre, e seguiria contra-
dictio: mas en essentia infinita pot
esser una paternitat infinita, e que
totes tres les propietats sien una
essentia, e no moltes.

Cap. 8. de Sustancia.

Dixo l'armita: Ramon, tota sustancia
qui sia de moltes coses diuerses, es com-
posta: la sustancia de Deu es de moltes
coses diuerses: donchs la sustancia de
Deu es composta: com sia aco que ella
sia subiranament simple, saqueixsa
donchs que en la sustancia diuina
no ha moltes persones diuerses. Ar

59

Armita, dix Ramon, neguna sustan-
cia que sia infinita e eternal no es
composta: la sustancia de Deu es infi-
nida e eternal, donchs la sustancia
de Deu no es composta. Compositio esse
no pot sans diuerses essentias; la sub-
stancia de Deu es vna e no moltes, e
en ella son diuerses persones segons
relatio eternal e infinita, com sia
aço que Deus Pare de tota sa sustancia
infinita e eternal engendra Deu fill
infinit, e eternal, e de abditos ip Deu
S. Spirit infinit e eternal; e per aço
no pot esse mas vna sustancia sim-
ple: car en aço com lo Pare de sa su-
stancia engendra infinit e eternal fill;
en aço le engendra de sa simplicitat in-
finita e eternal, e aço matep del S.
Sperit que ip Deu abditos.

Cap. 9. de Natura.

Dix Larmita: Ramon, neguna natu-
ra no pot fer si matepa: Deus es na-
tura: donchs Deus no pot fer si matep:
Deu faria si matep si Deus Pare feyx
Deu

Deu, co es adir Deu fill, lo qual fill es ab
lo Pare vn Deu, e aco mateys del Sant
Sperit: e si Deu no pot fer si mateys, don
chs Deu no ha en si mateys timentat
Encarag no a natura requer destruhir
relatiu's reals co es a saber naturant,
naturat, e naturar, sens los quals se-
ria buyda, e ociosa.

Armita, dixo Ramon, diferencia
ha entre natura e natura, co es a
saber que vna natura es naturant,
que es de sus, spiritual, infinda, e e-
ternal: e es de jus que es natura
de noua e finda la qual natura no
fa si mateys: e en la natura de sus
naturant qui de si mateys produu natu-
rat, e de abdos si mateys spir en natu-
rar e negu de aquests no fa si mateys,
e per aco arguesch en aco: neguna
natura infinda e eternal no fa si
mateys: Deu es natura infinda e
eternal; donchs Deu no fa si mateys.

Cap. 10. de Creatio.

Dix L'armita: Ramon, negun esser
fa

60
fa esser de no esser : sagueixsa donchs
que lo mon no sia creat, e que sia eter-
nal : e aco es quant a la fe. Aquesta
sobrietat necessaria tu no pots destruir
per creais, si donchs tu no saps que
de necessitat Deu pusque crear esser
de no esser ; car per fe tan solament
la mia raho que es necessaria, tu no pots
destruir ; com sia aco que per creure hom
no pusque destruir raho qui sta per en-
tendre .

Armita, dix Ramon, tot esser qui
sia sobre esser per sobirana bondat gra-
nosa, eternitat, poder, entemiment, vo-
luntat, virtut, veritat, gloria, e per-
feciio pot crear esser de no esser, co-
es a dir que crea co qui no era en ne-
gun subiecte en potentia, ne actu :
E si aytal poder lo esser subira no
agues, fora ligat son poder e finit per
sobirana bondat granosa, e les altres
dignitats, la qual cosa es impossible .
E en quant dius que yo no pusch de-
struir tota raho per creencia ; mas per
entendre, dius ver : mas yo vens, e
de-

despuésch tu raho, perco com ya engen-
ra sciencia per entendre yo entenent
que deu es subirana bondat, granesa
e sues altres dignitats. lo qual no feria
deu si auia defalimant la sua bondat
granesa, e les sues dignitats. e tu cuy
des auer raho necessaria, quantra la
fe perco com no pots sentir ne imagi-
nar que res pusq, esser creat de no es-
ser.

Cap. ii. de renouacio.

Dix l'armita: Ramon, en tot esser qui
fassa ayo que no feya, ha nouitat: Deus
fa ayo que no feya, donchs en deu ha
nouitat: la qual cosa es impossible com
sia ayo que ell sia simple e pura tri-
nital en la qual no cap ninguna no-
uitat.

Armita, dix Ramon, Ven dius segons
les coses finides e termenades, e cre-
ades, e comencades: mes segons natu-
ra de pura eternitat no dius ver; com
sia ayo, que nouitat, e pura eternitat
hayan infinita distancia; car en ayo
com

61
com lo ferrer qui fa lo clau no reb en
si en quant sa essentia sustancia, na-
tura e specie; jats sa sia que fassa
la obra, la qual no feya, no pren no-
uitat en si mateix natural: En axi e
molt milt Deu no pren nouitat en sa
eternitat, jat sa sia axo que ha creat
lo mon lo qual no era. E tu ensenes
be segons sensitiu, e imaginatiu: Mas
yo arguesch milt que tu, per intelle-
ctu considerat per cascuna diuina
dignitat: en negun esser infinit e eter-
nal, obra finida e comencada, no pot
multiplicar nouitat: Deu es esser infi-
nit, e eternal; donchs en Deu no ha
obra finida e comencada, no pot mul-
tiplicar nouitats.

Cap. 12. de Perpetuatio.

Dixo Parmita; Ramon, negun esser
qui sia comencat, no pot esser per
tot temps perpetuat: Lo mon es esser
comencat; donchs no pot esser per-
petuat; com sia axo, que entre co-
mencament, e eternitat haze infi-
ni

nada distancia: e sino es perpetua,
los bons no poden en paradís gloria
etermitat, nels mals en infern, pena
e mal euternal.

Armita, dix Ramon, ton argument
es bo segons manera de sentir e ima-
ginar per la qual natura de homes
no pot sentir ne imaginar que cosa
comencada, pusque, tostemps durar.
Mas no es bo segons manera de en-
tendre, per lo qual hom pot conixer
ab les dignitats de Deu, que lo mon,
jats que sia comencat, pot esser per
tostemps perpetuat: car si la divina
voluntat qui es infinit poder, e infi-
nida bondat, e infinita granesa e
les altres sues dignitats pot voler quel
mon sia creat, e comencat, be seguiria
que pusque voler, quel mon sia per-
petuat, empero fas aquest argument,
contra lo teu. tot esser qui sia infi-
nit poder, e enteniment e voluntat,
pot perpetuar esser comencat: Deu
es esser infinit, e poder, e enteniment,
e voluntat: donchs pot fer, voler, e en-

62
entendre, que eſſer comencat puſ-
que eſſer perpetuat.

Cap. 13. de Encarnacio.

Dix Armita: Ramon, negun eſſer
infinit, pot ſi mateix eſſer finit. Aque-
ſta obreccio que es neceſſaria per raho
natural quantra Encarnacio, tu no
pots destruir per raho natural; car se-
guir ſentria contradicccio, co es a ſaber
que per una raho natural e neceſſa-
ria lentement puſques destruir al-
tra raho neceſſaria e natural. la
qual cosa es impoſſible.

Armita, dix Ramon, diferencia
es entre una raho natural e neceſ-
ſaria, e aco pots tu membrar ſegons
que demunt es dit: car ſi la raho
natural la qual fa lentement per
natura de les Divines dignitats, e
per natura de son entendre, la qual
natura es ſpiritual: per aco tot ar-
gument no es neceſſari; e faſ a-
queſt argument neceſſari quantra lo
Deu: tot eſſer qui haje poder infinit,
e eternal, pot conſervar son eſſer.
in-

infinit e eternal, e pot sa fer en altre
esser, esser finit e comencat: Deu es
esser, qui ha poder infinit, e eternal;
Donchs Deu pot conseruar son esser in-
finit e eternal, e pot si mateix fer
en altre esser finit e comencat: E
perco Deu qui ses fet home, nos muda
de sa natura infinita e eternal
prenent altre esser, co es en la natu-
ra humana de Jesuchrist, esser finit
e comencat.

Cap. 14. Que Deu sia ya encarnat.

Dix L'armita: Ramon, ninguna cosa
que no sia sensible, ne imaginable,
per temps passat, per esser prouada
de necessitat: la encarnacio del
fill de Deu, no es sensible, ne imagi-
nable per temps passat: Donchs la
encarnacio del fill de Deu no pot es-
ser prouada de necessitat.

Armita dix Ramon, tota cosa
que sia intelligible e amable per la
diuina bondat, diuina granesa, e les
altres virtuts, e diuines dignitats,
pot

63
pot esser prouada de necessitat, ja sia
aço que sia en temps passat: la diui-
na encarnacio es intelligible, e amable
per la diuina bondat, granesa, e les al-
tres diuines dignitats: donchs la diui-
na encarnacio pot esser prouada de ne-
cessitat, ja si sia aço que sia passada en
temps passat: la maior es clara e ma-
nifesta. e la menor declarada en aço:
Si Deu no era encarnat, e era a en-
carnar, seria intelligible e amable,
que ell com sa encarnacio, que aques
poble, lo qual auer no poria, car los cre-
stians creyen que ell seria encarnat,
los seruitors ne los iuheus no creyen
que ell sia encarnat: on com se conue
que Jesuchrist haze poble, es intelli-
gible e amable lo deu poble; e tu argu-
esch be segons sententiu, e imaginatiu;
e yo segons intellectu e ratiu per
la diuina bondat, granesa, e les altres
dignitats.

Cap. i. de Verginitat.

Disparmita? Ramon, ninguna por
setta

en en altre
t: Deu es
e eternal
son esser in-
temp fer
meat: e
nos mudas
eternal
de la natu-
esser finit

a en e

cosa
inable,
prouada
is del
e imagi-
onho la
no pot el

sta cosa
ble per la
esta, e les
dignitats,
pot

selle stant verge, no pot infantar:
verge nostra Dona Sta Maria forch
tot temps verge: donchs no pot infan-
tar infant.

Armita, dix Ramon, tota ponsella
stant verge pot infantar infant si o vol
la diuina bondat, granesa, e les altres
diuines dignitats, e la diuina voluntat
volent que ponsella pogues auer infant:
adonchs nostra Dona Santa Maria
stant verge forch auer infant, co es Je-
suehrist ver deu e home stat: On com
aço sia en axi, tu est des abut per lo
sentitiu, e imaginatiu ablo qual no pots
entendre aquesta cosa, la qual yo en-
tenci sobre vs de natura sensual, e
per intellectu ratiu ordonat cau-
sat per la diuina bondat, granesa, e
les altres diuines dignitats.

Cap. 16. de Resurreccio.

Dix Armita: Ramon, neun home
pot esser resuscitat: on com Jesuehrist
sia home mort, en axi dels altres ho-
mens

mens morts: Diria ell no pot resusci-
tar, ne encara los altres homans, po-
ran ^{esser} resuscitats.

Arriba, dice Ramon, penso car tu
no pots sentir ne imaginar que null
home mort no potque resuscitar, negas
resurreccio, qui es un dels articles de
la fe catholica. Mas si tu vols enten-
dre que deu pot per son infinit poder,
o mes fill vell la sua infinita graner-
sa, e api de les altres infinites divi-
nes dignitats, pots entendre que deu
pot homans resuscitar; com fra. ato que
deu ab les seues divines dignitats heje
major poder en obrar, que home per
natura corporal e spiritual no pot sen-
tir ne imaginar. Cheuraq. deu deu ho-
mans resuscitar, penso q. la sua infinita
haje sabieses eternals, e per las suas
misericordias acti, en las quals fesse
deu juy eternal segons q. paraxam
ben fet, o mal fet. e a mils declarax
pots ho entendre per aquest argument:
tot

fantar.
tancia fouch
pot infon.
a pons ella
que si o no
e les altres
na volutat
aver infon.
na Maria
int, se es je
tat: On com
bit per la
qual no pot
qual ja en
sensual e
donat car
ranes e
cia
un home
a Jesu
altres no
man

64

tot esser en que sien una mateixa cosa
saberana bondat, gratesa, eternitat,
poder, entemiment, volutat, virtut, glo-
ria, veritat, pot homens morts resus-
citar. Deu et donchs aygal, perq^e Deu
pot homens resuscitar.

Cap. 17. de Glorificacio.

Dix Armida: Ramon, nequin home
pot aixer gloria cumplida. Sens beure,
e sens menjar, e sens fembra tocar.
En paradís hom noy menjara, ney beu-
ra, ney tocara fembra. Donchs en
paradís no pot esser gloria cumplida.

Armida, dix Ramon, aquell esser
qui es pus d'vant per gratesa de bon-
tat, e es axi de les altres divines dig-
nitats. Deu la pus noble fi que
sia per glorietyar sta per deu entondre
amar, e membrar: donchs Deu enten-
dre e accion e membrar en paradís
es compliment de gloria; e nos per-
tany que en paradís sia beure, ney
menjar

menjar, ne fembra, torrar, de ayuda, o
bros se segueix corrupcio, pudor, e mol-
tes d'altres coses, qui no son dignes de
esser nomenades.

Cap. 18. de jutjar

Dixi l'armida, veigun, tot home deu esser
pagat a be, o a mal, per merit finit e
començat: donchs deuen esser jutjats
per merit finit e començat: et donchs
pauat, que no sera gloria ne pena per-
petual, car sua era, lo iudici de Jhesu
christ, no seria del.

Armita, dixi veigun, tot home qui
fa be, per amor de deu qui es infinit
eternal, a mal, deu auer o be, o mal,
infinit e eternal. Et sia no era home
fa be, per amor de deu qui es infinit, e
eternal, a mal infinit e eternal: et
si ay no era en ayce, lo iudici de deu
no seria del, ne equal: et donchs pa-
uat que Jhesu christ, die del iudici da-
ra iuyust e ventades, ab egallat, ven-
nant a iudici de aquello gloria eternal
e

iatexa cosa
eternitat
podria pla
des resist
per deu
un home
des l'au
abra torr
wa, ney sa
donchs en
a compli
aquell eper
mesa de be
di iudici de
de si que
en entendi
deu enten
n pendi
e no per
coure, ne
mayor

e p[er]na eternal.

Cap. 19. de Predestinatio.

Dix Laraita: Venon, negun hom que
sia predestinat a gloria, pot esser dam-
nat: ne null hom qui lo sia p[ro]p[ri]t,
pot esser salvat: segueix lo d[omi]n[us] que
negun home, no cal fer be, mes deu far
de mal, e que lo iudici de deu no sia
ne no call.

Assimila, dix Ramon, si ere a prede-
stinacio ne p[re]scriptio, nos sguarden a
fer iudici, car n[ost]re home ha sciencia
que no fa be, e fa mal: mas iudici sguarden
de a fer be e mal, es d[omi]n[us] iusticia
qui fa quando simplement a be, o a
mal; e car la iusticia de deu es bona
e gran, en axi de les altres d[omi]n[us]
dignitats, iuge los homens lo temps
en lo qual fan be, o mal, e sil iuge
fora de aquell temps, no seria complit
ne equal ne valida, home e el franch
arbitre lo qual ha home a fer be, o
mal: lo qual cosa es imp[er]missible. *fas*

66
fas ton argument segons sensitiu, e
imaginatiu, e yo fas aqueste quantra
lo deu venint a llatia segons l'orde que
han les diuines dignitats en los homens
dels quals son causa efficiencia e final:
neguna creatura deus copreny los ho-
mens que fanen be, e mal: deu es ve-
ra si enua. Donchs deu no copreny
los homens que fanen be, o mal.

Cap. 20. del Sacrament del
Altar.

Dix l'armite: Ramon, negun cos stant
enlo cel, pot star enla terra: lo cos
de Jesu christ sta enlo cel: donchs ell
stant enlo cel no pot estar enla ter-
ra. E ais mateix se segueix de moltes
altres enlos quals no pot estar en un
temps mateix.

Armite dix Ramon, ver diat se-
gon poder sensitiu, e imaginatiu: mes
no segons vt. de intellectu ad sensu
que ho entenas, fas te aqueste argument:
tot eper qui sia infinit e qui no sia
fet

ses home, pot esser en un temps matore
en tot lloch: lo fill de deus es en ari:
donchs lo fill de deus pot esser en un
matore temps en tot lloch: e a ayal
poder sta per la divina bondat qui ho
bonifica, e per la granesa de deus qui
ho magnifica, e en ari de les altres di-
uines dignitats, les quals no poden
esser empatxades per poder sensitiu
e imaginatiu, qui es finit e co-
mencat.

Cap. 21. de Accident.

Dico Larmita: Ramon, negun acci-
dent pot esser sens sustancia qui es
son subiect: la color, sabor, e quantitat
de la sagrada hostia es accident: donchs
no pot esser en ella sens que no sia
en ella per sustancia. es donchs pro-
uat e demostrat, que la hostia sa-
grada no pot esser encor de Jesuchrist
com sia aco que tota sustancia requere
son propi accident.

Armita

7

Armita, dix Ramon, veu dius segons
quel huma entemiment fa la sciencia
per lo sensitiu, e imaginatiu: Mas no
dius ver segons que fa a sciencia se-
gons intellectu desnuat de sensitiu
e imaginatiu per los altes que enten-
de les diuines dignitats: car en axi com
lo poder de deu per sa bonesa e gra-
nesa e les altres dignitats pot crear
accident de no res, pot fer que accident
sia sens substantia e que no sia en
res, e perco de clarar farte aquest ar-
gument: tota voluntat que sia infi-
nida, en bondat, granesa, e ornitat,
poder, e les altres dignitats diuines,
pot fer que accident sia ensi mateix
sustentat, sens que no sia conegut
ni substantia: la diuina voluntat
es axi tal, perq. la diuina voluntat
pot fer que accident sia sustentat en
si mateix sens substantia: es diuins
prouat, que la ~~...~~ sia es un cos de
Jesu christe tota la color, sabor, e can-
titat que ha com es sagrada, per que

ueri ordonat.

Cap. 22. de Matrimonio.

Dix Lacmita: Ramon, Nequ home
ne negura fembra, que lliga franca li-
bertat per esen ligat per matrimoni.
Lome e la fembra han franca libental.
Donchs ne piron esen ligats per matri-
moni.

Armita, dix Ramon, Del es causus
efficient, e final de lligancia volun-
tat, e per au ordonat e requer que co
que fan los homens e les fembras fis-
sen per la fi al qual son creats, la
qual fi es Deus heritor, e perir, en-
tendre, e amar, e obeir. La qual fa
a quel home e la fembra son lli-
gats per matrimoni. Sent lo qual los
homens e les fembres ne aurien or-
donat fi, e hi es desabut per lo son-
titiu e imaginariu, que es del reuna
e natura d'les coses, e es esen
illuminat per aquel fi arguient la
ta generalis.

Cap. 23. conclusio del libre.

A gloria e lahor de nre s^r Deu finire
vamon aquest libre en la Ciutat de
Messina, en lo mes de Agost, en lany
dela enarnacio de nre s^r Deu Jesu-
christ M ccc xiiij. Com vamon
ach fmit son libre dix al Armita
aquestes paraules: Armita segons lo
proces de aquest libre te es donada
doctrina com deques mes amar Deu
que tu mateix, que tu sapies contra-
star a tentacions per la tenaxencia
que aurás de Deu; car qui sap enten-
dre, perco que de Deu enten, pot fi-
gir errors, e pot en Deu multiplicar
sa amor. Fonch acabat de scriure
re diuendres lo primer de Agost
a 12 hores del dia any M. ccc.
xxxj

Es de la Biblioteca de S. Fran. de Palma

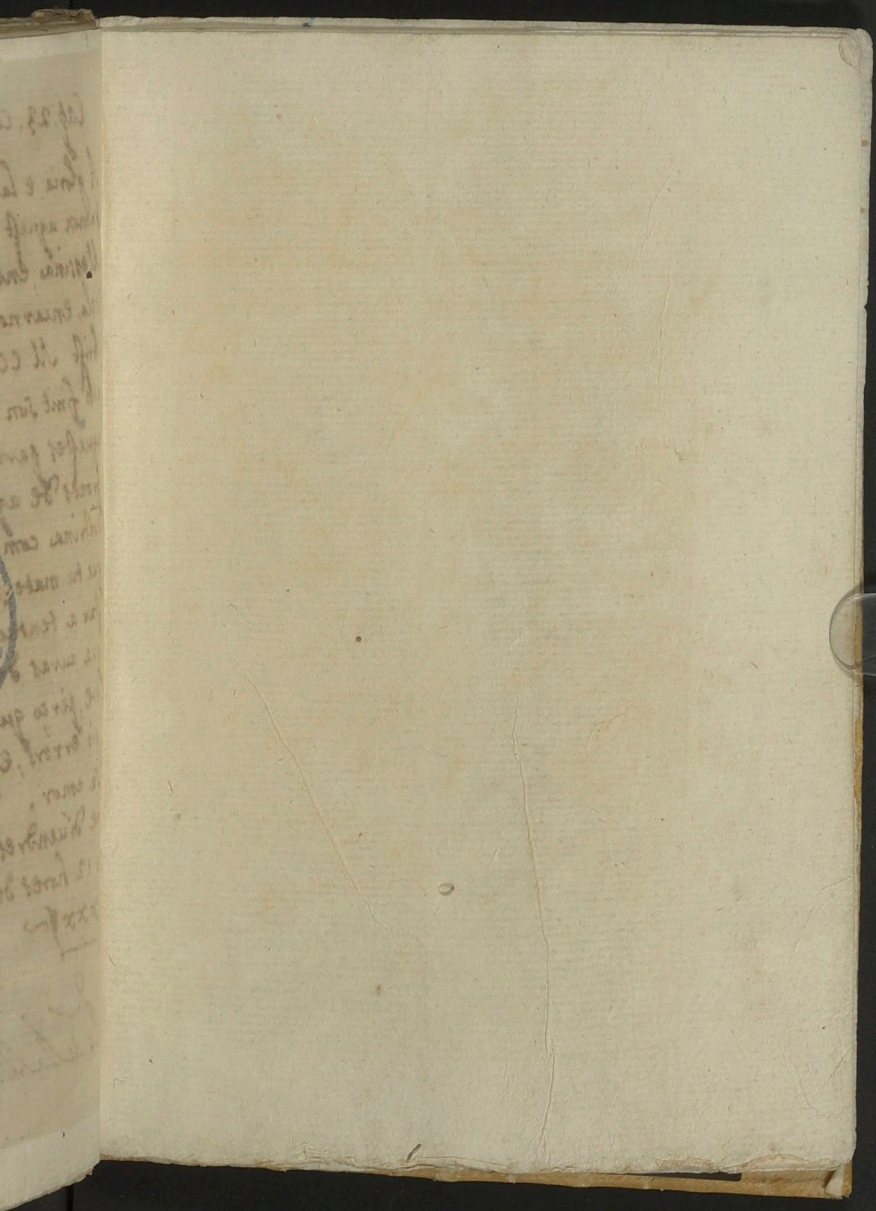
Cap. 23. curialis hoc libe.

A p[ro]p[ri]e e[st] l[ib]er de h[ab]e[re] i[n] q[ui]bus
p[ro]p[ri]e ag[ri]t i[n] d[omi]n[io] s[er]v[us]
M[ag]ist[er] b[er]n[ard]u[s] de h[ab]e[re] i[n] q[ui]bus
p[ro]p[ri]e b[er]n[ard]u[s] de h[ab]e[re] i[n] q[ui]bus
p[ro]p[ri]e M. CCC. XIII. Com. b[er]n[ard]u[s]
p[ro]p[ri]e h[ab]e[re] i[n] q[ui]bus
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e

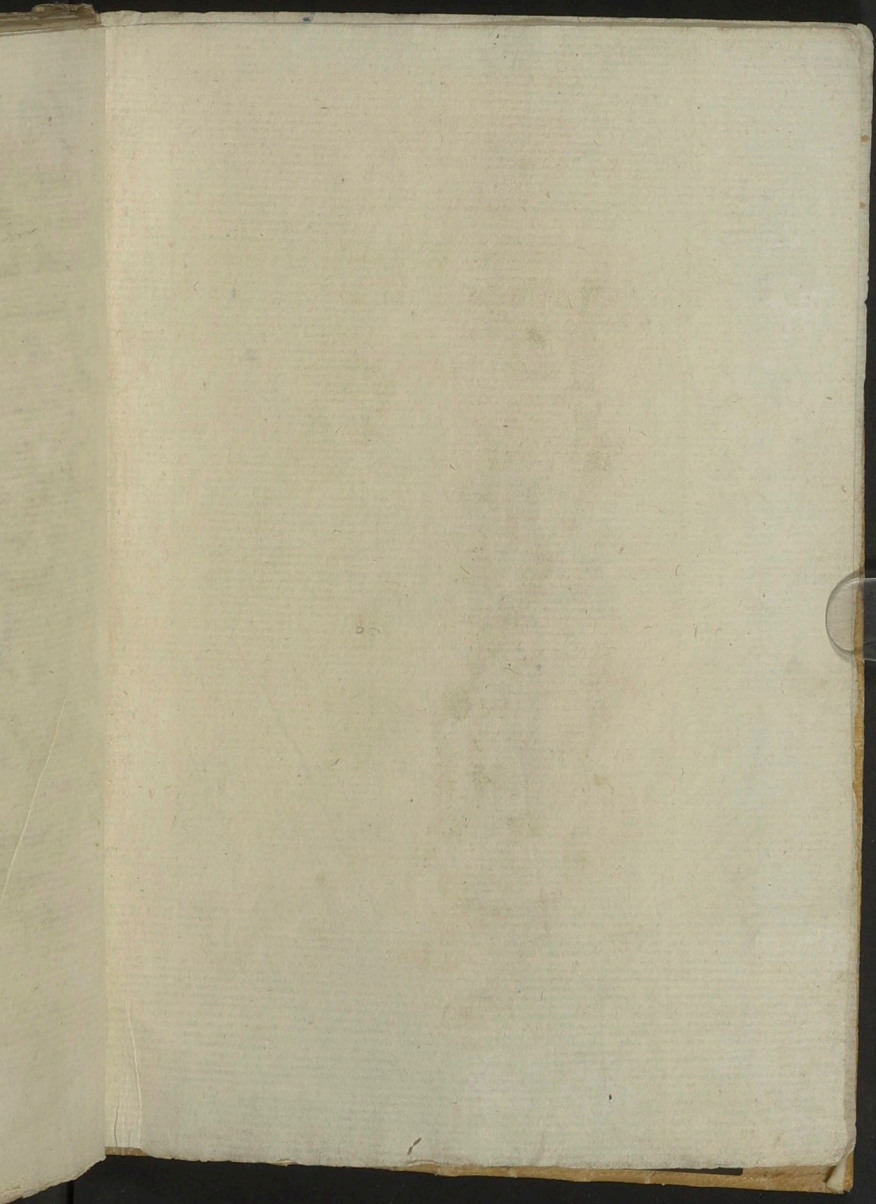
[Faint handwritten text at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

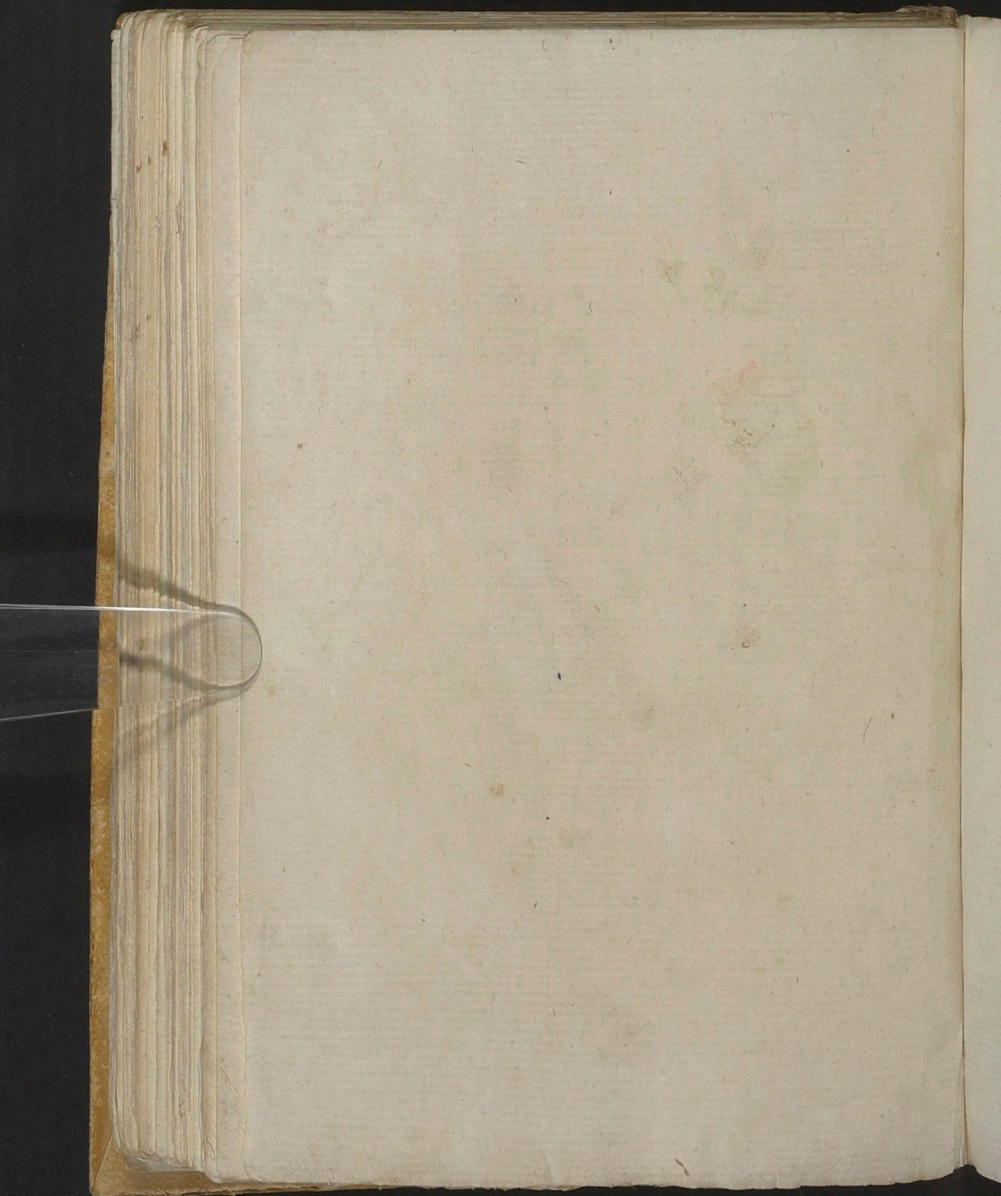

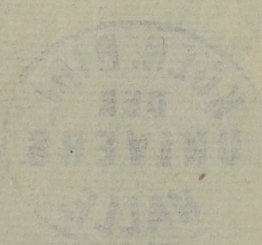

[Faint, illegible handwritten text visible on the left edge of the page, likely from the reverse side or an adjacent page.]

KOEN. BIBL.
DER
UNIVERS.
HALLE.

Universitäts- u. Landesbibliothek
Halle

Instandsetzungs-Bericht

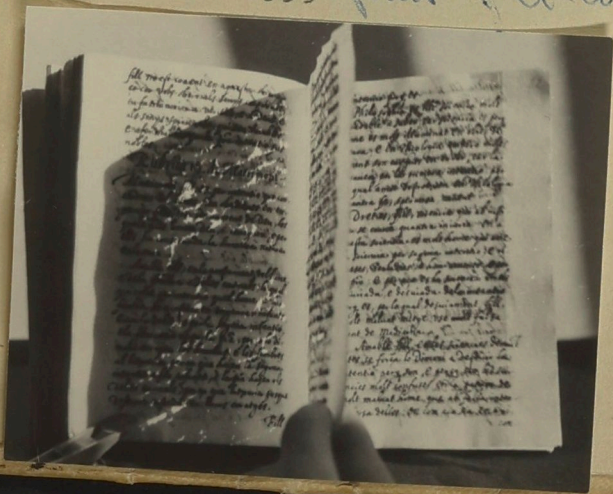
Dieser Band - Handschrift Yc 9 -
der UB Halle - wurde im Mai 1959
von Buch-Restaurator Hans HEILAND,
Gera, wieder instandgesetzt und
restauriert.

Sämtliche **68 Blätter** hatten z.T.
starken Tintenfraß (siehe Fotos)
und wurden in heißen NaBreinigungs-
bädern behandelt - neu geleimt und
ganzseitig in orig. Japanpapier ein-
gebettet (einseitig).

Pergamentumschlag ausrestauriert u.
wieder verwendet, ebenso die Kapi-
tale.

Gera, im Mai 1959

Hans Heiland

yc 8° 9

Llibre en el qual se tracte
de la Intentio.

6/11/80.

Compost En vuloar per lo illuminat
Doctor Ramon Lull.

Es de la Biblioteca del Sen. de S. Fran. de Salina

enfunda
ut, pobre
signe per cul
virtut, a
seu amable
gratia vo
, e amar,
e vostra
en la alte
con lliet fuy
en tant tor
de vera in
teniment per
de

